

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

รายงานผลการดำเนินงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ในหลายพื้นที่ (ไม่ระบุภาค) **๒๕๖๗**

คำนำ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณแก่ส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ดำเนินการในหลายพื้นที่ (ไม่ระบุภาค) จำนวน ๔ โครงการ เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๓๖๖,๖๖๙,๕๕๙ บาท (สามร้อยยหกลสิบหกล้านหกแสนหกหมื่นเก้าพันห้าร้อยห้าสิบบาทถ้วน) โดยเป็นโครงการที่ดำเนินงานสนองพระราชดำริ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ราษฎรด้านการสร้างโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิต การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมให้ความรู้ด้านการพัฒนาอาชีพ และการน้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์และเกิดความยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ในฐานะหน่วยงานหลักในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ซึ่งมีหน้าที่ประสานและติดตามการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ดำเนินการในหลายพื้นที่ (ไม่ระบุภาค) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ขึ้นเพื่อสรุปผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านต่าง ๆ และใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามผลการดำเนินงานในระยะต่อไป

สำนักงาน กปร.

ธันวาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

	หน้า
สรุปสาระสำคัญโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ดำเนินการ ในหลายพื้นที่ (ไม่ระบุภาค) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗	๑
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านต่าง ๆ	
ด้านสิ่งแวดล้อม	
พระราชดำริตรง	
๑. โครงการครูป่าไม้ สนองพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี	๑๔
๒. โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๒๗
ด้านส่งเสริมอาชีพ	
พระราชดำริตรง	
๓. โครงการศิลปอาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง	๔๑
ด้านสาธารณสุข	
พระราชดำริตรง	
๔. โครงการจัดการน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ปี ๒๕๖๗	๕๙
ภาคผนวก	๖๔

สรุปสาระสำคัญ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ดำเนินการในหลายพื้นที่ (ไม่ระบุภาค)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริประเภทดำเนินการในหลายพื้นที่ (ไม่ระบุภาค) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณแก่ส่วนราชการต่าง ๆ ในการดำเนินงานโครงการเพื่อสืบสาน รักษา และต่อยอดการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน จำนวน ๔ โครงการ เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๓๖๖,๖๖๙,๕๕๙ บาท (สามร้อยหกสิบหกล้านหกแสนหกหมื่นเก้าพันห้าร้อยห้าสิบบาทถ้วน) ครอบคลุมการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. ด้านสิ่งแวดล้อม	จำนวน ๒ โครงการ วงเงิน ๔๒,๖๕๑,๙๘๓ บาท
คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖๓ ของงบประมาณทั้งหมด
๒. ด้านส่งเสริมอาชีพ	จำนวน ๑ โครงการ วงเงิน ๓๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๒๗ ของงบประมาณทั้งหมด
๓. ด้านสาธารณสุข	จำนวน ๑ โครงการ วงเงิน ๔,๐๑๗,๕๗๖ บาท
คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๐ ของงบประมาณทั้งหมด

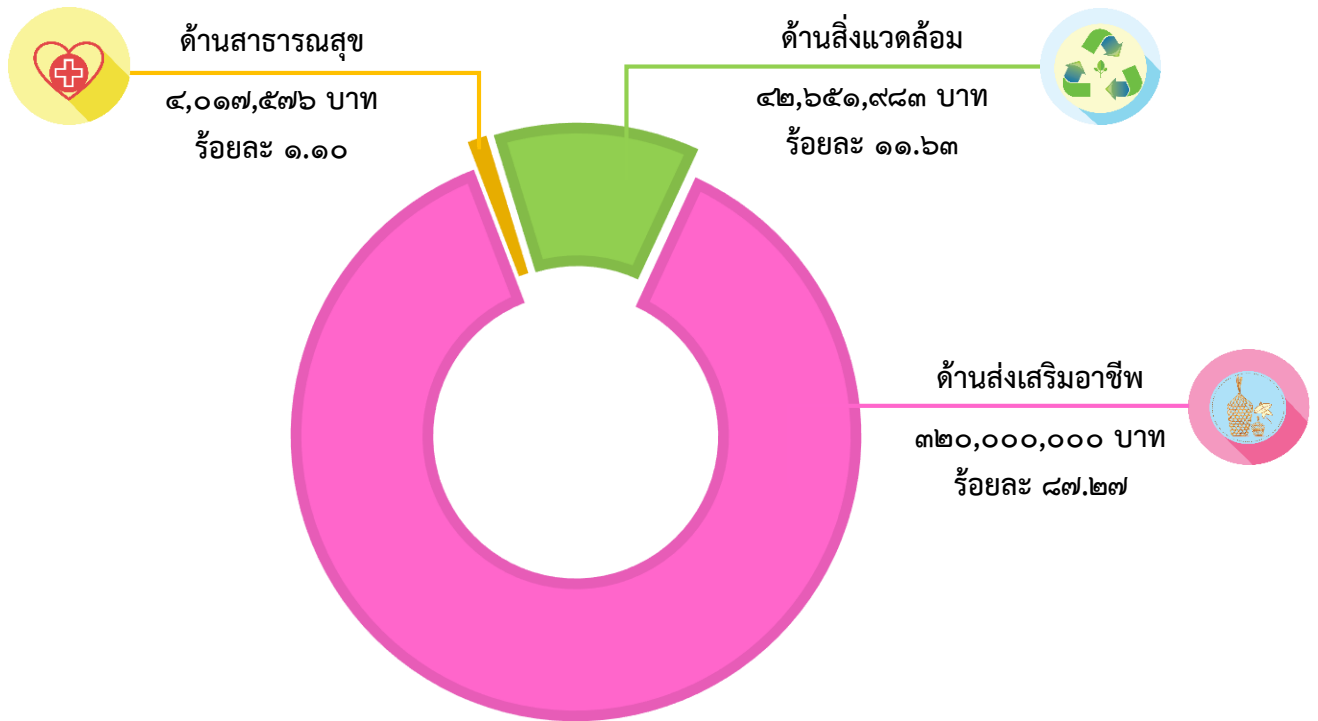
ทั้งนี้ รายละเอียดแสดงได้ตามตารางที่ ๑ และภาพที่ ๑ ดังนี้

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนและงบประมาณโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ดำเนินการในหลายพื้นที่ (ไม่ระบุภาค) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำแนกตามประเภทของการพัฒนา

ประเภทโครงการ	หลายพื้นที่ (ไม่ระบุภาค)		
	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)	ร้อยละ
ด้านสิ่งแวดล้อม	๒	๔๒,๖๕๑,๙๘๓	๑๑.๖๓
ด้านส่งเสริมอาชีพ	๑	๓๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๘๗.๒๗
ด้านสาธารณสุข	๑	๔,๐๑๗,๕๗๖	๑.๑๐
รวม	๔	๓๖๖,๖๖๙,๕๕๙	๑๐๐

ภาพที่ ๑ แสดงงบประมาณโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ดำเนินการในหลายพื้นที่ (ไม่ระบุภาค) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำแนกตามประเภทของการพัฒนา

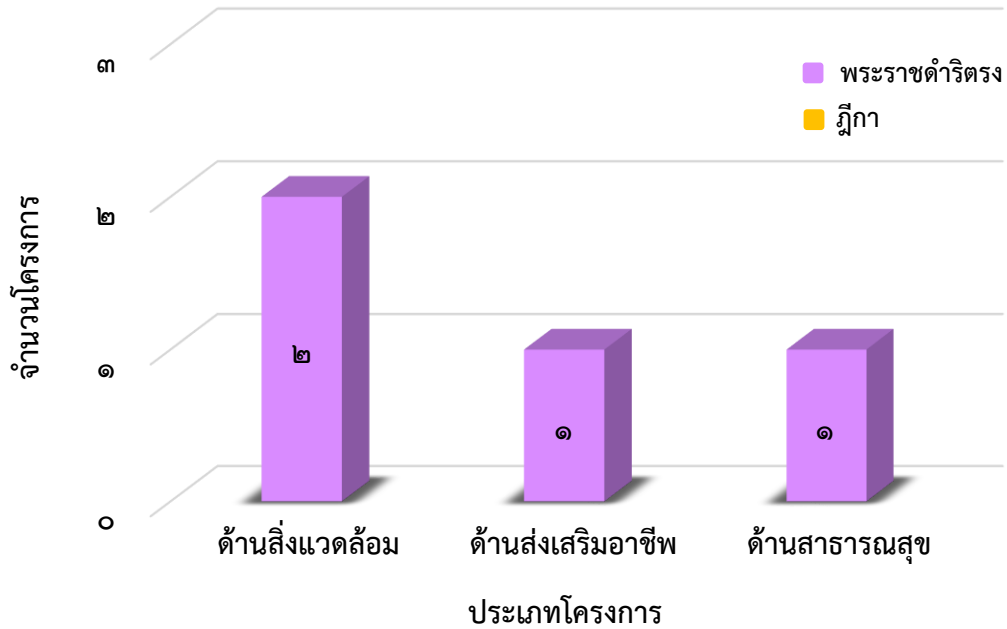

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ดำเนินการในหลายพื้นที่ (ไม่ระบุภาค) ที่เกิดจากพระราชดำริตรง จำนวน ๔ โครงการ โดยมีรายละเอียดแสดงได้ตามตารางที่ ๒ และภาพที่ ๒ ดังนี้

ตารางที่ ๒ แสดงจำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ดำเนินการในหลายพื้นที่ (ไม่ระบุภาค) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำแนกตามที่มาของโครงการ

ประเภทโครงการ	ที่มาของโครงการ		
	พระราชดำริตรง	ฎีกา	รวม
ด้านสิ่งแวดล้อม	๒	-	๒
ด้านส่งเสริมอาชีพ	๑	-	๑
ด้านสาธารณสุข	๑	-	๑
รวม	๔	-	๔

ภาพที่ ๒ แสดงจำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ดำเนินการในหลายพื้นที่ (ไม่ระบุภาค) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำแนกตามที่มาของโครงการ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ดำเนินการในหลายพื้นที่ (ไม่ระบุภาค) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจาก กปร. มีจำนวน ๔ โครงการ คือ ๑) โครงการครูป่าไม้ สนองพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ๒) โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๓) โครงการศิลปอาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และ ๔) โครงการพัฒนาและยกระดับการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคและสุขาภิบาลอาหารของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ประจำปี ๒๕๖๗ โดยมีรายละเอียดแสดงได้ตามตารางที่ ๓-๖ และภาพที่ ๓-๖ จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ ดังนี้

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนและงบประมาณโครงการครูป่าไม้ สอนองพระราชดำริ

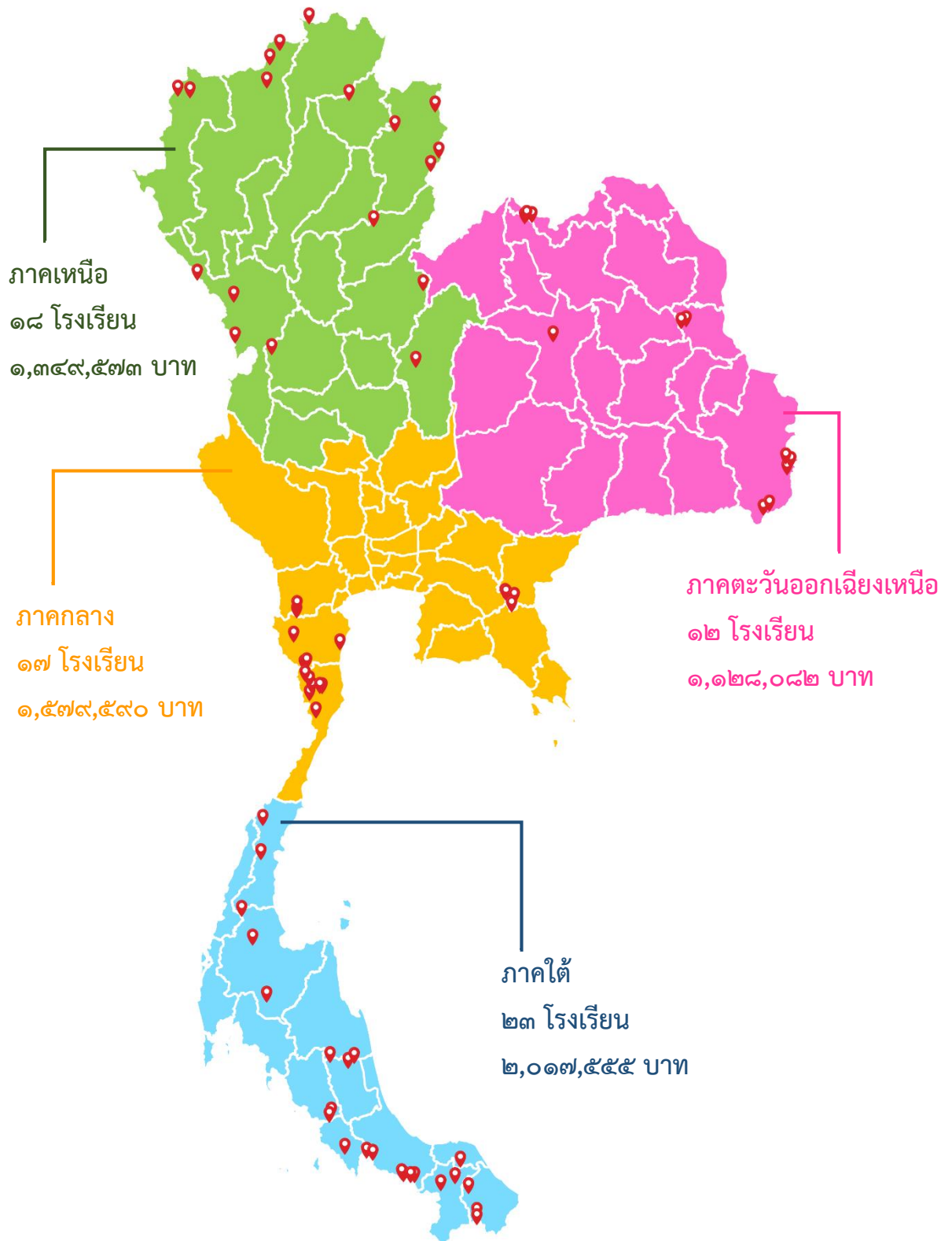
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ดำเนินการ	จำนวน (โรงเรียน)	ร้อยละ	งบประมาณ	
			จำนวน (บาท)	ร้อยละ
๑. ภาคกลาง	๑๗	๒๔.๒๙	๑,๕๗๙,๕๙๐	๒๖.๐๐
๒. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๒	๑๗.๑๔	๑,๑๒๘,๐๘๒	๑๘.๕๗
๓. ภาคเหนือ	๑๘	๒๕.๗๑	๑,๓๔๙,๕๗๓	๒๒.๒๒
๔. ภาคใต้	๒๓	๓๒.๘๖	๒,๐๑๗,๕๕๕	๓๓.๒๑
รวม	๗๐	๑๐๐	๖,๐๗๔,๘๐๐	๑๐๐

ภาพที่ ๓ แสดงจำนวนและงบประมาณโครงการครูป่าไม้ สอนองพระราชดำริ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ

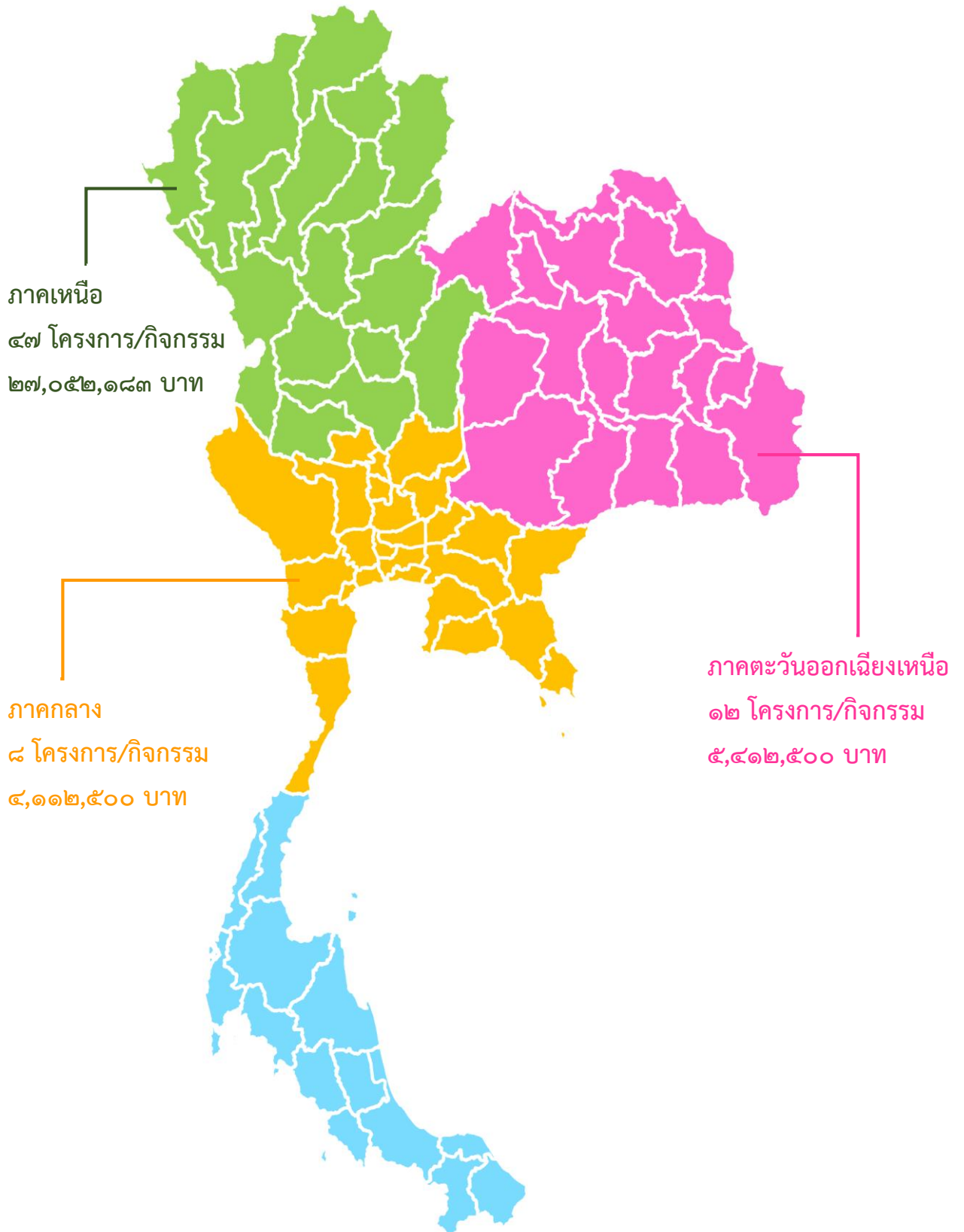

ตารางที่ ๔ แสดงจำนวนและงบประมาณโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ดำเนินการ	จำนวน (โครงการ)	ร้อยละ	งบประมาณ	
			จำนวน (บาท)	ร้อยละ
๑. ภาคกลาง	๘	๑๑.๙๔	๔,๑๑๒,๕๐๐	๑๑.๒๔
๒. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๒	๑๗.๙๑	๕,๔๑๒,๕๐๐	๑๔.๘๐
๓. ภาคเหนือ	๔๗	๗๐.๑๕	๒๗,๐๕๒,๑๘๓	๗๓.๙๖
๔. ภาคใต้	-	-	-	-
รวม	๖๗	๑๐๐	๓๖,๕๗๗,๑๘๓	๑๐๐

ภาพที่ ๔ แสดงจำนวนและงบประมาณโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนและงบประมาณโครงการศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ

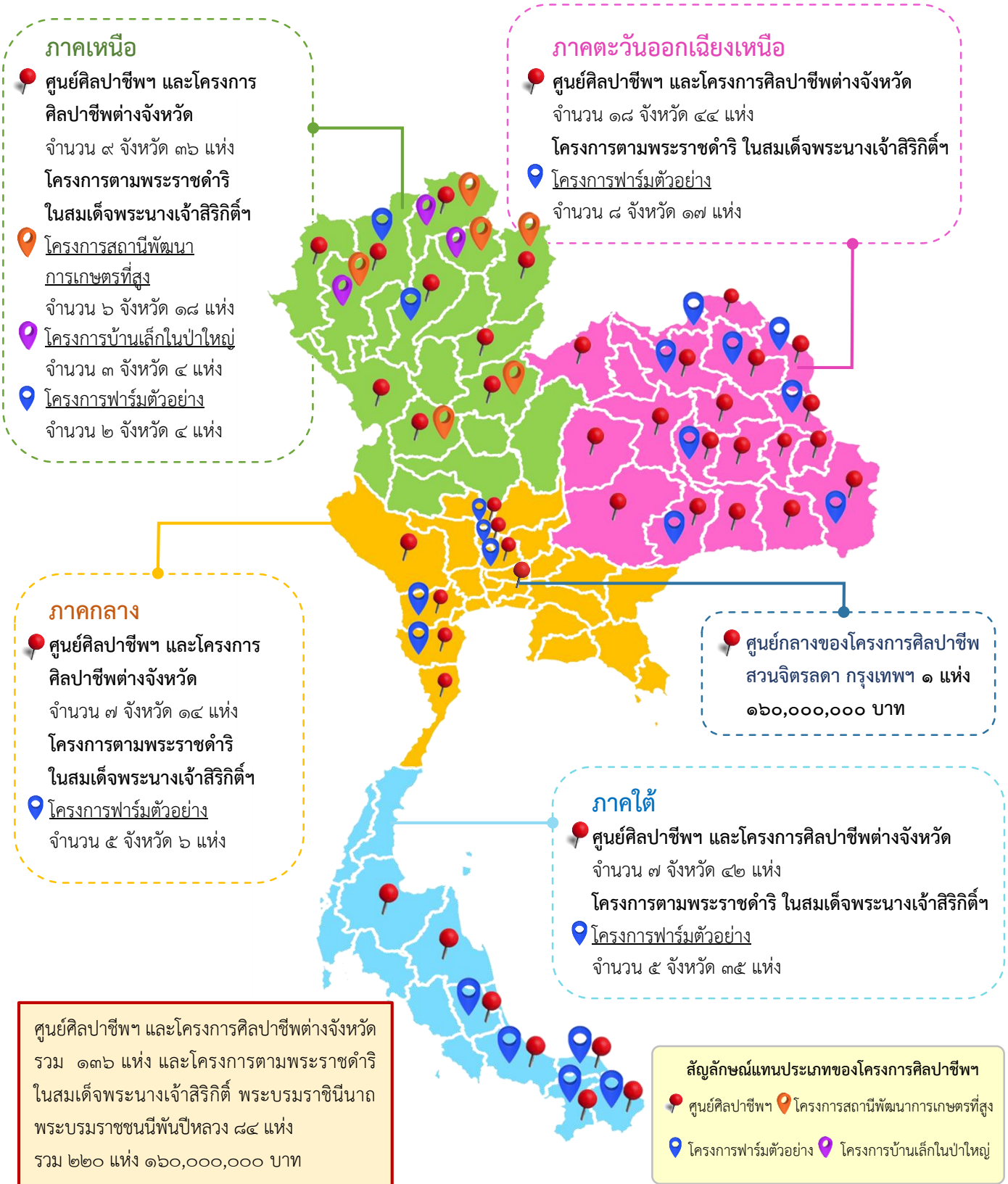
พื้นที่ดำเนินการ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ	งบประมาณ	
			จำนวน (บาท)	ร้อยละ
๑. ศูนย์กลางของโครงการศิลปาชีพ สวนจิตรลดา กรุงเทพฯ	๑	๐.๔๕	๑๖๐,๐๐๐,๐๐๐	๕๐.๐๐
๒. ศูนย์ศิลปาชีพฯ และโครงการ ศิลปาชีพต่างจังหวัด	๑๓๖	๖๑.๕๔	๗๐,๐๐๐,๐๐๐	๒๑.๘๘
๓. โครงการตามพระราชดำริ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง***	๘๔	๓๘.๐๑	๙๐,๐๐๐,๐๐๐	๒๘.๑๒
รวม	๒๒๑	๑๐๐	๓๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๐๐

หมายเหตุ

*** โครงการตามพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้แก่ โครงการฟาร์มตัวอย่าง โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ฯลฯ

ภาพที่ ๕ แสดงจำนวนและงบประมาณโครงการศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ

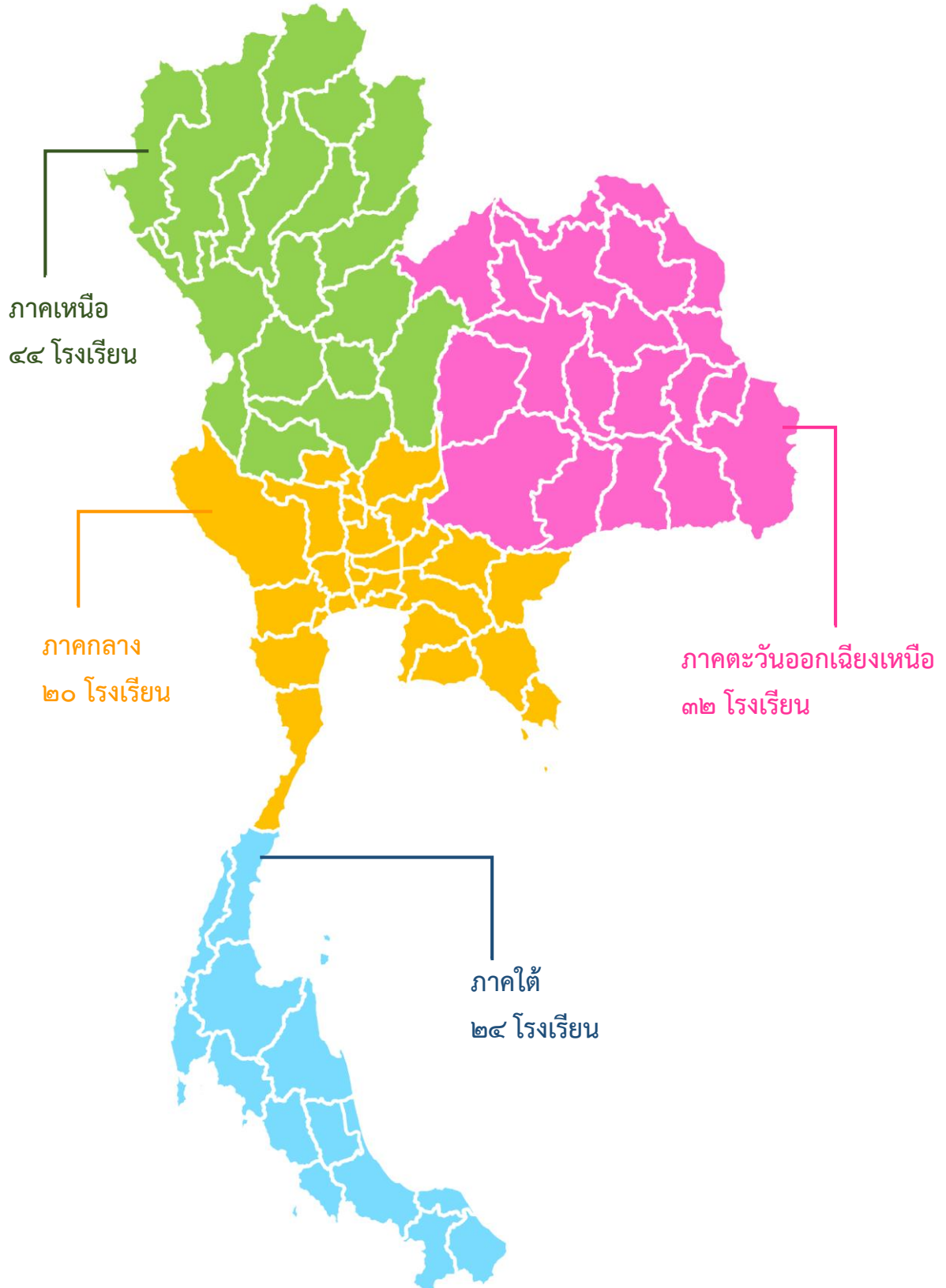

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนและงบประมาณโครงการพัฒนาและยกระดับการจัดการคุณภาพ
น้ำบริโภคและสุขาภิบาลอาหารของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
ประจำปี ๒๕๖๗ จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ดำเนินการ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ	งบประมาณ	
			จำนวน (บาท)	ร้อยละ
๑. ภาคกลาง	๒๐	๑๖.๖๖	๖๓๗,๓๔๗	๑๕.๘๖
๒. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๓๒	๒๖.๖๗	๙๑๐,๙๘๑	๒๒.๖๘
๓. ภาคเหนือ	๔๔	๓๖.๖๗	๑,๗๔๐,๖๙๐	๔๓.๓๓
๔. ภาคใต้	๒๔	๒๐.๐๐	๗๒๘,๕๕๘	๑๘.๑๓
รวม	๑๒๐	๑๐๐	๔,๐๑๗,๕๗๖	๑๐๐

ภาพที่ ๖ แสดงจำนวนและงบประมาณโครงการพัฒนาและยกระดับการจัดการคุณภาพ
น้ำบริโภคและสุขาภิบาลอาหารของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
ประจำปี ๒๕๖๗ จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ดำเนินการในหลายพื้นที่ (ไม่ระบุภาค) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้สร้างประโยชน์ให้แก่ราษฎรกลุ่มเป้าหมาย โดยมีประโยชน์ที่ได้รับจำแนกตามโครงการ ดังนี้

ประโยชน์ที่ได้รับของโครงการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

ประโยชน์ที่ได้รับของโครงการครูป่าไม้ สนองพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

● โรงเรียนเป้าหมาย	จำนวนประมาณ	๗๐	โรงเรียน
● นักเรียน	จำนวนประมาณ	๓,๓๐๘	คน

ประโยชน์ที่ได้รับของโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑) ดำเนินการส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

● กล้าหญ้าแฝก	จำนวนประมาณ	๑๙,๑๐๐,๐๐๐	กล้า

๒) ดำเนินการส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

● ต้นหญ้าแฝก	จำนวนประมาณ	๓,๐๔๘,๕๐๐	ต้น

๓) ดำเนินการส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

● กล้าหญ้าแฝก	จำนวนประมาณ	๕๘๐,๐๐๐	กล้า

๔) การพัฒนาองค์ความรู้ด้านหญ้าแฝก

- งานครูหญ้าแฝก จำนวน ๓ รุ่น (๖๐ คน/รุ่น) รวม ๑๘๐ คน
- งานฝึกอบรมราษฎร จำนวน ๓ รุ่น (๓๐ คน/รุ่น) รวม ๙๐ คน
- งานฝึกอบรมเยาวชน จำนวน ๓ รุ่น (๗๐ คน/รุ่น) รวม ๒๑๐ คน

ประโยชน์ที่ได้รับของโครงการศิลปะในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

- สมาชิก จำนวนประมาณ ๑๑๖,๙๔๗ คน
- พื้นที่ดำเนินการ จำนวนประมาณ ๒๒๑ แห่ง

ประโยชน์ที่ได้รับของโครงการพัฒนาด้านสาธารณสุข

ประโยชน์ที่ได้รับของโครงการพัฒนาและยกระดับการจัดการคุณภาพน้ำบริโภค และสุขาภิบาลอาหารของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ประจำปี ๒๕๖๗

- ครูแม่ไก่ นายตำรวจนิเทศก์ จำนวนประมาณ ๑๑๔ คน
- โรงเรียนเป้าหมาย จำนวนประมาณ ๑๒๐ แห่ง

ด้านสิ่งแวดล้อม

โครงการครูป่าไม้ สอนพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เรื่องเดิม

ป่าไม้และสัตว์ป่า เป็นหนึ่งในทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง กล่าวได้ว่า ป่าไม้เป็นจุดเริ่มต้นของสิ่งมีชีวิต แต่ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเกิดจากการพัฒนา ด้านต่าง ๆ ทำให้ทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย ประสบปัญหาความเสื่อมโทรมและการลดลง ของทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดจากการบุกรุกทำลายและการใช้ประโยชน์ อย่างไม่สมดุลของมนุษย์ ทำให้ระบบนิเวศเสียสมดุล และส่งผลกระทบต่อมนุษย์ในที่สุด

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงห่วงใยเรื่องทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า จึงทรงประสงค์ให้ช่วยกันปลูกฝังให้เด็กและเยาวชน ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า เพื่อให้เกิดความรักและหวงแหน ตลอดจน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และมีพระราชกระแสในหลายวาระ ดังเช่น เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งกับผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และอธิบดีกรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ณ อุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย สรุปความว่า “ป่าไม้ถูกตัด ทำลายไปอย่างมากจนเป็นปัญหาต่อสภาพแวดล้อมอย่างหนัก การช่วยเหลืออย่างไรก็ไม่สามารถ แก้ปัญหาได้ แม้จะสร้างบ้านทดแทนบ้านที่พังไปแล้วก็อาจพังถล่มได้อีกในคราวถัดไป จึงควร ที่จะเริ่มต้นสอนการอนุรักษ์ป่าไม้ตั้งแต่เด็ก ซึ่งอาจเริ่มในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยจัดทำเป็นหลักสูตรหรือกิจกรรมให้เด็กเกิดความรักและหวงแหนในทรัพยากรป่าไม้ และร่วมสงวนรักษาป่าไม้วี”

เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ มีพระราชดำรัสกับนายพงษ์ศักดิ์ ด่วงโยธา ผู้อำนวยการสำนักสงงานพระราชดำริ (ในขณะนั้น) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ณ ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านจะนู อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ความว่า “ให้ช่วยปลูกฝังให้เยาวชนรักป่า ช่วยดูแลป่า”

ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๖ นายพงษ์ศักดิ์ ด่วงโยธา ผู้ตรวจราชการกรม ทำหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักสงงานพระราชดำริ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ถวายรายงานผลการดำเนินงานโครงการครูป่าไม้ของสำนักอนุรักษ์ที่ ๖ สาขาปัตตานี ในโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๖ โรงเรียน ในคราวเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตร ของดีเมืองนรา ประจำปี ๒๕๖๖ ครั้งที่ ๔๖ ณ บริเวณสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ ๖ รอบ พระชนมพรรษา (สวน ร. ๕) อำเภอมะนังนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ในการนี้ได้มีพระราชดำรัส ความว่า “ดินะ ที่ได้เด็ก ๆ มาช่วยทำงาน”

สำนักสนองพระราชดำริ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการสนองพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี โดยการจัดทำโครงการครูป่าไม้สนองพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ จนถึงปัจจุบัน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า เกิดความรัก ห่วงแหนง มีส่วนร่วม และมีจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ สอนองพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
- ๒) เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แนวพระราชดำริด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร และผลสำเร็จของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า
- ๓) เพื่อแสวงหาความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ โดยสร้างเครือข่ายโรงเรียนและเยาวชนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในท้องถิ่น

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓-๖ ในโรงเรียน/ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดน รวมทั้งโรงเรียนที่อยู่ในและโดยรอบพื้นที่ป่าอนุรักษ์

ระยะเวลาดำเนินการ

ภาคการศึกษา ๑/ ๒๕๖๗ ประมาณเดือนมิถุนายน – กันยายน ๒๕๖๗ (หรือตามการเปิดภาคเรียน)

ผลการดำเนินงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยสำนักสนองพระราชดำริ และสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ในพื้นที่ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) สำหรับดำเนินงานโครงการครูป่าไม้ สอนองพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี โดยจัดกิจกรรมต่อเนื่องจากการดำเนินงานที่ผ่านมา จากกลุ่มโรงเรียนเดิม จำนวน ๒๒ โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนใหม่ จำนวน ๔๘ โรงเรียน รวมทั้งสิ้น ๗๐ โรงเรียน จำนวนนักเรียน ๓,๓๐๘ คน ประกอบด้วย กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ คือ ๑) จัดการเรียนการสอน

๒) อำนวยการและติดตาม และ ๓) จัดอบรมและศึกษาดูงานหลักสูตร นักร้องน้อยตามรอยพระราชดำริ และ ๔) จัดทำเอกสารและสิ่งพิมพ์ ปรากฏผลโดยสรุป ดังนี้

๑. จัดการเรียนการสอน

๑.๑ กลุ่มโรงเรียนเดิม จำนวน ๒๒ โรงเรียน เป็นกลุ่มที่ผ่านการเรียนการสอนหลักสูตร ครูป่าไม้ ระยะที่ ๑ มาแล้วอย่างน้อย ๑ ครั้ง กลุ่มนี้จัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของนักเรียน การสังเกต การค้นหาข้อมูลเพื่อนำไปสู่การนำเสนอผลงาน ในลักษณะโครงการด้านการอนุรักษ์ ดังนี้

- การบรรยาย กำหนดหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง นักร้องน้อย เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะให้มีจิตสำนึกและส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชน
- จัดทำและเสนอโครงการ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึก กระตุ้นการมีส่วนร่วม ในการคิด จัดทำ และนำเสนอโครงการเพื่อสงวน ฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในชุมชน ภายใต้หัวข้อ “ปลูกป่าในใจเรา”

๑.๒ กลุ่มโรงเรียนใหม่ จำนวน ๔๘ โรงเรียน จัดกิจกรรมตามหลักสูตรครูป่าไม้ ดังนี้

- การบรรยาย การทำกิจกรรมในและนอกชั้นเรียน เช่น วาดรูป ระบายสี สืบสวนพรรณไม้ เพาะชำกล้าไม้ สืบสวนพันธุ์สัตว์ป่า ดูนก การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการนำเสนอ การจัดกิจกรรมจิตอาสาร่วมกันบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

การจัดการเรียนการสอน มีแนวทางดำเนินงานตามคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย การบรรยาย การทำกิจกรรมในและนอกชั้นเรียน โดยใช้คู่มือและแบบฝึกหัด กิจกรรมครูป่าไม้ มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้รวม ๖ บท ๑๘ กิจกรรม ประกอบด้วย

บทที่ ๑ ป่าไม้ของเรา

- กิจกรรมที่ ๑.๑ ต้นไม้ของฉัน มหัศจรรย์จริง ๆ
- กิจกรรมที่ ๑.๒ ป่าไม้ของเรา
- กิจกรรมที่ ๑.๓ สีสันพรรณไม้

บทที่ ๒ สัตว์ป่าผู้น่ารัก

- กิจกรรมที่ ๒.๑ สัตว์ประหลาด
- กิจกรรมที่ ๒.๒ ทายซิ ฉันคือตัวอะไร
- กิจกรรมที่ ๒.๓ เรียกฉันว่า... (จุด จุด จุด)

บทที่ ๓ ระบบนิเวศ

- กิจกรรมที่ ๓.๑ สายใยสายสัมพันธ์
- กิจกรรมที่ ๓.๒ หน้าที่ของฉัน
- กิจกรรมที่ ๓.๓ กินอะไรดีนะ

บทที่ ๔ กัณฑ์ธรรมชาติ

กิจกรรมที่ ๔.๑ เพราะอะไร

กิจกรรมที่ ๔.๒ กระเป่าลูกฉิ่ง

กิจกรรมที่ ๔.๓ เตรียมรับมือ

บทที่ ๕ ตามรอยพระราชดำริ

กิจกรรมที่ ๕.๑ ฝายรักษน้ำ

กิจกรรมที่ ๕.๒ พอเพียงเพื่อเพียงพอ

กิจกรรมที่ ๕.๓ พระราชดำริ

บทที่ ๖ ร่วม รักษ์ โลก

กิจกรรมที่ ๖.๑ เพื่อนไพร

กิจกรรมที่ ๖.๒ คิดก่อนทิ้ง

กิจกรรมที่ ๖.๓ จดหมายถึงพงไพร

สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ในแต่ละพื้นที่ได้มอบหมายหน่วยงานในพื้นที่โครงการฯ ที่มีศักยภาพ เข้าไปดำเนินการ เช่น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อุทยานแห่งชาติ หน่วยจัดการต้นน้ำ และสถานีควบคุมไฟป่า เข้าไปดำเนินการในโรงเรียนที่อยู่ในและรอบพื้นที่ ป่าอนุรักษ์ทั่วประเทศ จำนวน ๗๐ โรงเรียน ส่วนใหญ่กำหนดแผนการเรียนการสอนตามหลักสูตร คือ จัดกิจกรรม ๖-๘ ครั้ง ต่อโรงเรียน ระหว่างเดือนมิถุนายน-กันยายน ๒๕๖๗ โดยสามารถ จัดกิจกรรมได้ครบถ้วนทุกโรงเรียน

ในการนี้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จ ตามแผนงานที่กำหนดไว้ ทำให้นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนัก ถึงความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้งมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งใน โรงเรียนและพื้นที่ของตนเองได้ดีขึ้น อีกทั้งยังมีความเข้าใจแนวพระราชดำรินในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงมุ่งหวังให้เยาวชนของชาติดูแล รักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่อย่างยั่งยืนตลอดไป

๒. จัดอบรมและศึกษาดูงานหลักสูตรนักอนุรักษ์น้อยตามรอยพระราชดำริ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีการจัดอบรมเพื่อทบทวนความรู้ และเพิ่ม ประสบการณ์แก่นักเรียนตามหลักสูตรนักอนุรักษ์น้อยตามรอยพระราชดำริ เพื่อเสริมสร้าง ประสบการณ์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่ารวมถึงทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ในพื้นที่ หน่วยงาน หรือโครงการที่มีการน้อมนำแนวพระราชดำรินด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ไปดำเนินการจนประสบผลสำเร็จและเห็นผลเป็นรูปธรรม เช่น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่อง

มาจากพระราชดำริ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่มีชีวิต อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
วนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการขยายผล เป็นต้น
รวมทั้งสิ้น ๓๔ รุ่น ๆ ละ ๕๐ คน โดยแยกตามภูมิภาค คือ ภาคกลาง ๑๑ รุ่น ภาคใต้ ๑๒ รุ่น
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๘ รุ่น และภาคเหนือ ๓ รุ่น ในการนี้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า
และพันธุ์พืช สามารถดำเนินการได้ครบตามแผนที่กำหนดไว้ ส่งผลให้นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ
มีความรู้ความเข้าใจโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระ
พระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพิ่มขึ้น อีกทั้งสามารถน้อมนำ
องค์ความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

๓. จัดทำเอกสารและสื่อการสอน

ออกแบบและจัดพิมพ์เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ประกอบด้วย
หนังสือ ๒ เล่ม คือ ๑) หนังสือคู่มือการจัดกิจกรรมครูป่าไม้ จำนวน ๕๐๐ เล่ม สำหรับเจ้าหน้าที่
ใช้เป็นคู่มือในการจัดกิจกรรม และ ๒) หนังสือแบบฝึกหัดประกอบกิจกรรมครูป่าไม้ จำนวน
๓,๐๐๐ เล่ม สำหรับนักเรียนที่ใช้ตลอดการร่วมกิจกรรม ในการนี้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า
และพันธุ์พืช ได้ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาให้มีความถูกต้อง เหมาะสม ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน
และใช้ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ติดตาม ประเมิน และรายงานผล

๔.๑ ติดตามการดำเนินงาน โดยคณะกรรมการกำกับดูแลโครงการครูป่าไม้
ในระดับพื้นที่ ได้ติดตามการจัดกิจกรรม โรงเรียนละ ๒ ครั้ง ในระหว่างดำเนินการ และ/หรือ
เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการติดตามการดำเนินงานของทุกโรงเรียน

๔.๒ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

๑) นักเรียนที่ร่วมกิจกรรม โดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังร่วมกิจกรรม เพื่อ
ทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมจะต้อง
ได้คะแนนแบบทดสอบหลังการเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ พบว่าค่าเฉลี่ย
ของคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ ๖๒.๘๔ และหลังการเรียนเท่ากับ ๘๖.๖๕ ซึ่งเพิ่มขึ้น
จากก่อนเรียนเฉลี่ยร้อยละ ๒๓.๘๑ แสดงว่าหลังเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนมีความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณา
จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์พบว่า นักเรียนเกือบทั้งหมด คือร้อยละ ๙๔.๑๐ ผ่านเกณฑ์
การประเมิน และมีส่วนน้อย คือร้อยละ ๕.๙๐ ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ สำหรับในรายที่ไม่ผ่าน ได้มีการ
ทบทวนเนื้อหาเพิ่มเติม รายละเอียดคะแนนเฉลี่ยและจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ แสดงในตาราง

ตารางแสดงคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบก่อน - หลังการเรียน และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การวัดผล

ที่	ภูมิภาค	คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบ (ร้อยละ)			จำนวนนักเรียน (ร้อยละ)		
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	เพิ่ม/ลด	ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์	
๑	กลาง	๖๓.๖๑	๘๕.๓๔	+	๒๑.๗๒	๙๓.๐๓	๖.๙๗
๒	ใต้	๖๘.๑๖	๘๘.๒๖	+	๒๒.๗๙	๙๔.๐๘	๕.๙๒
๓	ตะวันออกเฉียงเหนือ	๖๕.๓๓	๘๖.๒๐	+	๒๑.๒๓	๙๔.๗๑	๕.๒๙
๔	เหนือ	๕๔.๒๖	๘๖.๗๘	+	๓๒.๕๒	๙๔.๕๖	๕.๔๔
เฉลี่ย		๖๒.๘๔	๘๖.๖๕	+	๒๔.๕๖	๙๔.๑๐	๕.๙๐

๒) ประเมินความพึงพอใจบุคลากรของโรงเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมครูป่าไม้

โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจบุคลากรต่อการจัดกิจกรรมครูป่าไม้ในโรงเรียน แบ่งเป็น ๖ ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรม ด้านผู้สอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านปัจจัยสนับสนุน และด้านการใช้ประโยชน์ แบ่งระดับความพึงพอใจเป็น ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นบุคลากรของโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร และครูประจำชั้น ใน ๗๐ โรงเรียน จำนวน ๑๒๐ คน ผลปรากฏว่า บุคลากรมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมครูป่าไม้ในโรงเรียน ระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๖ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านผู้สอน (๔.๖๔) รองลงมาคือ ด้านการใช้ประโยชน์ (๔.๖๓) ด้านเนื้อหา (๔.๕๖) ด้านปัจจัยสนับสนุน (๔.๕๑) ด้านกิจกรรม (๔.๕๐) และด้านการวัดและประเมินผล (๔.๕๐) ตามลำดับ

๓) ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรม จากการติดตามและประเมินผลโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ พบว่า มีผู้ให้ข้อเสนอแนะ ข้อสังเกต และข้อคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรม โดยสรุปดังนี้

- เนื่องจากการดำเนินงานโครงการครูป่าไม้ฯ มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร การจัดการสอนของโรงเรียน ประมาณ ๒-๓ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทำให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะโรงเรียนสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนได้มีข้อเสนอแนะว่า การจัดกิจกรรมมีหลายหน่วยงาน จึงควรมีการประสานงานก่อนเข้าดำเนินการ เพื่อโรงเรียนจะได้จัดเวลาให้มีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรม

- เจ้าหน้าที่ผู้จัดกิจกรรมเห็นว่า การจัดกิจกรรมได้ดำเนินการต่อเนื่อง ทำให้เจ้าหน้าที่มีความพร้อมและมั่นใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น อีกทั้งมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล มีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อออนไลน์ และรายงานผลผ่านทางระบบที่จัดทำขึ้น ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความเหมาะสมถูกต้อง ทันสมัย และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองต่อไปได้อีกด้วย

- ในภาพรวม บุคลากรทางการศึกษา เจ้าหน้าที่ครูป่าไม้ และนักเรียน มีความเห็นสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันว่า กิจกรรมครูป่าไม้ มีประโยชน์ สนุกสนาน เสริมประสบการณ์ และสอดคล้องกับหลักสูตร หากสามารถจัดได้อย่างต่อเนื่อง จะเป็นประโยชน์ในการสร้างความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือ ด้านการอนุรักษ์ระหว่างชุมชน โรงเรียน และเจ้าหน้าที่ป่าไม้ด้วย

- ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ สำนักงาน กปร. ร่วมกับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ดำเนินการวิจัยเพื่อประเมินผลโครงการครูป่าไม้ สนองพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยมีข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานผู้ดำเนินโครงการฯ ดังนี้

- ควรอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูป่าไม้ร่วมกับการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้จัดอบรมหลักสูตร เจ้าหน้าที่โครงการครูป่าไม้ ไปเมื่อวันที่ ๙ -๑๐ กันยายน ๒๕๖๗ มีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการครูป่าไม้ฯ ร่วมอบรม รวม ๔๙ ราย

- ควรมีการบูรณาการหลักสูตรครูป่าไม้ร่วมกับหลักสูตรแกนกลาง

- ควรจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนควบคู่กับการบูรณาการแนวทางการทำงานระหว่างชุมชน โรงเรียน และครูป่าไม้ในการเผยแพร่ความรู้ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้สามารถเผยแพร่ความรู้ได้อย่างถูกต้อง เป็นระบบ

๔) การรายงานผล กำหนดให้มีการรายงานผลผ่านระบบออนไลน์ทุกครั้ง ที่จัดกิจกรรม เพื่อจะได้ประเมินความเสี่ยง และหาแนวทางแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผน

ประโยชน์ที่ได้รับ

จากการดำเนินงานโครงการครูป่าไม้ฯ มีโรงเรียนที่เข้าร่วมจำนวน ๗๐ โรงเรียน และนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น ๓,๓๐๘ คน ทั้งนี้ นักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมได้รับความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า และเป็นการสนองพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า เกิดความรัก ความหวงแหน การมีส่วนร่วม และมีจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ รวมทั้งเกิดเครือข่ายโรงเรียนครูป่าไม้ และนักอนุรักษ์น้อยตามรอยพระราชดำริ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืนตลอดไป

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗ สำนักงาน กปร. และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ติดตามการเรียนการสอนโครงการครูป่าไม้ สนองพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ โรงเรียนบ้านวังน้ำมอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต ๑ ตั้งอยู่ตำบลพระพุทธบาท อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย โรงเรียนบ้านวังน้ำมอก เข้าร่วมโครงการครูป่าไม้ฯ ในปี ๒๕๖๗ เป็นปีแรก โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรครูป่าไม้ฯ แก่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึง ประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๓๐ คน โดยได้เข้าร่วมสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง (ทุกวันพฤหัสบดี) ครั้งละ ๓ ชั่วโมง จำนวน ๘ ครั้ง โดยจัดการสอนในรูปแบบ Action Learning บรรยายให้ความรู้ พร้อมทั้งมีกิจกรรมสอดแทรก อาทิ เกมสับโก ซึ่งเป็นสื่อการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทำให้บรรยากาศเต็มไปด้วยความสนุกสนาน ทั้งยังได้รับความรู้ เกี่ยวกับการดูแลและอนุรักษ์ป่าได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แผนที่ตั้งโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการครูป่าไม้
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวน ๗๐ แห่ง ทั่วประเทศ

ภาพแสดงที่ตั้งโรงเรียนที่ร่วมโครงการครูป่าไม้ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ทั่วประเทศ จำนวน ๗๐ โรงเรียน

เป้าหมายและสถานที่ดำเนินการ

โรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน ๗๐ โรงเรียน นักเรียนจำนวน ๓,๓๐๘ คน ดังนี้

ที่	ชื่อโรงเรียน	ท้องที่	จำนวนนักเรียน (คน)
ภาคกลาง ๑๗ โรงเรียน			๘๒๓
๑	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านทุ่งกบินทร์	ต.วังใหม่ อ.วังสมบูรณ์ จ.สระแก้ว	๕๐
๒	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านคลองตะเคียนชัย	ต.ทุ่งมหาเจริญ อ.วังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว	๕๐
๓	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนพิระยานุเคราะห์	ต.วังทอง อ.วังสมบูรณ์ จ.สระแก้ว	๓๐
๔	โรงเรียนเขาตระกรูปพัฒนา	ต.ทุ่งมหาเจริญ อ.วังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว	๕๐
๕	โรงเรียนโรตารี ๑ บ้านพุน้ำร้อน	ต.บ้านบึง อ.บ้านคา จ.ราชบุรี	๒๑
๖	โรงเรียนบ้านร่องเจริญ	ต.บ้านบึง อ.บ้านคา จ.ราชบุรี	๓๓
๗	ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนอินทรีอาสา (บ้านป่าเกะฮู)	ต.ป่าเต็ง อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี	๓๐
๘	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านป่าหมาก	ต.ศาลาลัย อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์	๘๔
๙	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรบ้านห้วยโสภ	ต.ป่าเต็ง อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี	๔๗
๑๐	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนแพรกตะคร้อ	ต.บึงนาราง อ.ห้วยหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์	๔๙
๑๑	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านโป่งลึก	ต.ห้วยแม่เพรียง อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี	๗๐
๑๒	โรงเรียนบ้านนายาง (วิเทศปริยัติราษฎร์รังสรรค์)	ต.นายาง อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี	๘๒
๑๓	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านย่านซื่อ	ต.หาดขาม อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์	๓๗
๑๔	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านคลองน้อย	ต.ห้วยสัตว์ใหญ่ อ.ห้วยหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์	๔๐
๑๕	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านท่าวังหิน	ต.เขาจ้าว อ.ปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์	๓๕
๑๖	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอู	ต.ห้วยสัตว์ใหญ่ อ.ห้วยหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์	๘๓
๑๗	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านเขาจ้าว	ต.เขาจ้าว อ.ปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์	๓๒
ภาคใต้ ๒๓ โรงเรียน			๑,๐๓๒
๑	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านพันवाल	ต.รับร่อ อ.ท่าแพ จ.ชุมพร	๕๘
๒	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านคลองวาย	ต.ตะกุดเหนือ อ.วิภาวดี จ.สุราษฎร์ธานี	๓๐
๓	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านควนสามัคคี	ต.วิสัยใต้ อ.สวี จ.ชุมพร	๕๐
๔	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเทคนิคมีนบุรีอนุสรณ์ ๑	ต.บางสวรรค์ อ.พระแสง จ.สุราษฎร์ธานี	๕๐
๕	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านตะแบกงาม	ต.พะโต๊ะ อ.พะโต๊ะ จ.ชุมพร	๔๘
๖	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนยูงทองรัฐประชาสรรค์	ต.ควนกาหลง อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๓๕

๗	โรงเรียนบ้านขอนแก่น	ต.ขอนแก่น อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช	๖๓
๘	โรงเรียนวัดควนเค็ง	ต.เค็ง อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช	๕๐
๙	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านประกอบออก ที่ ๔๓	ต.ประกอบ อ.นาทวี จ.สงขลา	๓๙
๑๐	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสันติราษฎร์ ประชาบำรุง	ต.ปะเหลียน อ.ปะเหลียน จ.ตรัง	๓๓
๑๑	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านบาโรย	ต.ป่าดงเบซาร์ อ.สะเดา จ.สงขลา	๕๕
๑๒	ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหลังอ้ายหมี่	ต.วังอ่าง อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช	๔๘
๑๓	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านทุ่งสบายใจ	ต.ทุ่งหมอ อ.สะเดา จ.สงขลา	๓๖
๑๔	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอก	ต.ลิพัง อ.ปะเหลียน จ.ตรัง	๔๓
๑๕	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเชิงพิศลยบุตร	ต.ทับช้าง อ.นาทวี จ.สงขลา	๕๐
๑๖	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมหาราช ๑	ต.ลิพัง อ.ปะเหลียน จ.ตรัง	๕๐
๑๗	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านสำนักเอาะ	ต.เขาแดง อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา	๕๐
๑๘	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านไอร์ปือแต	ต.ช้างเผือก อ.จะนะ จ.นราธิวาส	๖๐
๑๙	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านลิแนนท์	ต.สุคีริน อ.สุคีริน จ.นราธิวาส	๔๐
๒๐	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฉลิมพระเกียรติฯ	ต.บุดี อ.เมืองยะลา จ.ยะลา	๓๒
๒๑	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนโรงงานยาสูบ ๒	ต.ปะแต อ.ยะหา จ.ยะลา	๓๗
๒๒	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนพีระยานุเคราะห์ฯ ๔	ต.ปะโต อ.มายอ จ.ปัตตานี	๔๕
๒๓	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนการทำอากาศยาน แห่งประเทศไทยเฉลิมพระเกียรติฯ	ต.โคกสะตอ อ.รือเสาะ จ.นราธิวาส	๓๐
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๒ โรงเรียน			๕๕๓
๑	โรงเรียนโคกงามวิทยาคาร	ต.โคกงาม อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น	๕๙
๒	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแก่งศรีโคตร	ต.โนนก่อ อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี	๓๕
๓	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนศาสตราจารย์ เนวิน สคิมซอว์	ต.คอแลน อ.บุญพิทักษ์ จ.อุบลราชธานี	๒๕
๔	ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านป่าหญ้าคา	ต.โนนก่อ อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี	๒๕
๕	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านค้อ	ต.โดมประดิษฐ์ อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี	๕๐
๖	โรงเรียนบ้านห้วยเตี	ต.โนนก่อ อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี	๕๘
๗	โรงเรียนสมเด็จพระราชชนนี	ต.นาจะหลวย อ.นาจะหลวย จ.อุบลราชธานี	๖๐
๘	ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนใต้ร่มพระบารมี (ออส.อุปลัมภ์)	ต.บ้านเหล่า อ.คำชะอี จ.มุกดาหาร	๕๐
๙	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนการทำอากาศยาน แห่งประเทศไทย	ต.กกตูม อ.ดงหลวง จ.มุกดาหาร	๕๐
๑๐	โรงเรียนบ้านวังน้ำมอก	ต.พระพุทธบาท อ.สังคม จ.หนองคาย	๒๙
๑๑	โรงเรียนบ้านดงตอง	ต.ผาตั้ง อ.สังคม จ.หนองคาย	๒๕
๑๒	โรงเรียนบ้านห้วยไข้ว	ต.ผาตั้ง อ.สังคม จ.หนองคาย	๘๗

ภาคเหนือ ๑๘ โรงเรียน			๙๐๐
๑	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านโป่งตะแบก	ต.พุทธบาท อ.ชนแดน จ.เพชรบูรณ์	๕๐
๒	โรงเรียนบ้านน้ำเลา	ต.บ่อโพธิ์ อ.นครไทย จ.พิษณุโลก	๔๑
๓	โรงเรียนน้ำพรวดำสามัคคี	ต.นางพญา อ.ท่าปลา จ.อุตรดิตถ์	๗๙
๔	โรงเรียนบ้านหนองแดน สาขาโล๊ะโคะ	ต.โกสัมพีน อ.โกสัมพีน จ.กำแพงเพชร	๓๕
๕	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่ระยานคราห์ ๓	ต.หนองแดง อ.แม่จริม จ.น่าน	๓๑
๖	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฉลิมฉลอง ครบรอบ ๑๐๐ ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๓	ต.บ่อเกลือเหนือ อ.บ่อเกลือ จ.น่าน	๔๙
๗	โรงเรียนบ้านร่มเกล้า	ต.น้ำพาง อ.แม่จริม จ.น่าน	๕๐
๘	โรงเรียนบ้านดอยดี	ต.ศรีภูมิ อ.ท่าวังผา จ.น่าน	๓๐
๙	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเทคนิคอาสา ๑	ต.แม่สุสุ อ.ท่าสองยาง จ.ตาก	๕๐
๑๐	โรงเรียนบ้านม่อนหินเหล็กไฟ	ต.มหาวัน อ.แม่สอด จ.ตาก	๖๕
๑๑	โรงเรียนท่านผู้หญิงพรสม กุลชลจินดา	ต.สามหมื่น อ.แม่ระมาด จ.ตาก	๖๕
๑๒	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเจ้าพ่อหลวงอุปภัมภ์ ๔	ต.แม่สลองใน อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย	๖๒
๑๓	โรงเรียนบ้านพวงพยอม	ต.หงส์หิน อ.จุน จ.พะเยา	๔๓
๑๔	ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนนามะอัน	ต.แม่สาว อ.แม่เอย จ.เชียงใหม่	๕๐
๑๕	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนอาโอยามา	ต.ม่อนปิ่น อ.ฝาง จ.เชียงใหม่	๕๐
๑๖	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหนองแวม	ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	๕๐
๑๗	โรงเรียนบ้านนาป่าแปก	ต.หมอกจำแป่ อ.เมืองแม่ฮ่องสอน จ.แม่ฮ่องสอน	๕๐
๑๘	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๙๙ (บ้านแม่สุยะ)	ต.ห้วยผา อ.เมืองแม่ฮ่องสอน จ.แม่ฮ่องสอน	๕๐

โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เรื่องเดิม

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาและป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืน จึงได้พระราชทานพระราชดำรินำหญ้าแฝกมาใช้เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมทั้งฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ปี ๒๕๓๔ การดำเนินงานสนองพระราชดำริด้านหญ้าแฝก มีคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รับผิดชอบในด้านนโยบาย และมีสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) เป็นฝ่ายเลขานุการ ทำหน้าที่ในการประสาน และสนับสนุนการดำเนินงาน ทั้งเรื่องการศึกษา ทดลอง วิจัย การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมขยายผลการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ที่มีการชะล้างพังทลาย พื้นที่ที่มีการปรับปรุง ฟื้นฟูคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานสนองพระราชดำริ สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ต่อมา เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระราชดำริให้สำนักงาน กปร. และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการแก้ไขปรับปรุงอ่างเก็บน้ำห้วยทรายขมิ้น ซึ่งได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์พายุโซนร้อน “เซินกา” เคลื่อนตัวผ่านพื้นที่จังหวัดสกลนคร ทำให้อ่างเก็บน้ำห้วยทรายขมิ้น ต่ำบลขมิ้น อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ชำรุดน้ำในอ่างได้ไหลท่วมบ้านเรือนประชาชน และพื้นที่ทางการเกษตรได้รับความเสียหาย รวมทั้งได้มีพระราชดำริให้ดำเนินการปลูกหญ้าแฝกรอบอ่างเก็บน้ำห้วยทรายขมิ้น และรอบอ่างเก็บน้ำอื่น ๆ ตลอดจนพื้นที่ที่เหมาะสมต่อไป

ผลการดำเนินงาน

สำนักงาน กปร. ให้การสนับสนุนงบประมาณแก่หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานโครงการด้านการวิจัยและส่งเสริมการใช้ประโยชน์หญ้าแฝก จำนวน ๓ หน่วยงาน ได้แก่ กรมป่าไม้ กรมชลประทาน และมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๖,๕๗๗,๑๘๓ บาท (สามสิบล้านห้าแสนเจ็ดพันหนึ่งร้อยแปดสิบบาทถ้วน) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านการส่งเสริม ขยายผล และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

๑. โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

พระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๓๔ กับนายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการ กปร. (ขณะนั้น) และได้มีพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมการดำเนินงานทั้งด้าน การศึกษา วิจัย วิธีการปลูก และการใช้ประโยชน์เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน โดยเน้น การปลูกหญ้าแฝกอย่างถูกต้อง ให้ครอบคลุมพื้นที่ที่มีปัญหาในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดยมี สำนักงาน กปร. เป็นหน่วยงานกลางในการประสานและสนับสนุนการดำเนินงาน ทั้งเรื่องการศึกษา วิจัย การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมขยายผลการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ที่มีการชะล้าง พังทลาย พื้นที่เสื่อมโทรมต้องได้รับการปรับปรุง พื้นฟูคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนพื้นที่ต่าง ๆ ของหน่วยงาน

เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริแก่ นายอำพล เสนาณรงค์ และ คณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติและคณะวิจัย ณ ศาลาเริง วังไกลกังวล ความตอนหนึ่งว่า **“ควรปลูกแฝกก่อนหรือร่วมกับแปลงปลูกไม้ยืนต้น โดยเฉพาะบนภูเขาจะช่วยป้องกันการ ชะล้างและป้องกันไฟป่าได้ เพราะแฝกทนไฟ ใบจะสดตลอดปีและรากที่ยังลึกลงในดิน จะช่วยดูดความชื้นไว้ ดังนั้น การปลูกหญ้าแฝกเพื่อเป็นแนวกันไฟจะช่วยป้องกันไฟป่า ในฤดูแล้งได้”**

เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริแก่หม่อมราชวงศ์แจ่มแจ่มจรัส รัชนิ และคณะทำงานโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกฯ ณ ศาลาเริง วังไกลกังวล ความตอนหนึ่งว่า **“ให้ใช้หญ้าแฝกในการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน พื้นฟูดินให้มีความอุดม สมบูรณ์และแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม ดำเนินการขยายพันธุ์ให้มีหญ้าแฝกอย่างเพียงพอที่สำคัญ ต้องไม่ลืมน้ำที่ของหญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำและเพื่อการรักษาดิน”**

ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มี พระราชดำริให้สำนักงาน กปร. และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการแก้ไขปรับปรุง อ่างเก็บน้ำห้วยทรายขมิ้น ซึ่งได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์พายุโซนร้อน “เซินกา” เคลื่อนตัว

ผ่านพื้นที่จังหวัดสกลนคร ทำให้อ่างเก็บน้ำห้วยทรายขมิ้น ตำบลขมิ้น อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ขำรดน้ำในอ่างได้ไหลท่วมบ้านเรือนประชาชน และพื้นที่ทางการเกษตรได้รับความเสียหาย รวมทั้ง ได้มีพระราชดำริให้ดำเนินการปลูกหญ้าแฝกรอบอ่างเก็บน้ำห้วยทรายขมิ้น และรอบอ่างเก็บน้ำ อื่น ๆ ตลอดจนพื้นที่ที่เหมาะสมต่อไป

เรื่องเดิม

กรมป่าไม้มีภารกิจในการบริหารจัดการ อนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง ปันฟู ดูแลรักษา ตลอดจนส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน เพื่อสร้างความสมดุลของระบบนิเวศ ภายใต้แผนบูรณาการและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน ท้องถิ่นให้ดีขึ้นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินงานด้านการฟื้นฟูสภาพป่าและการพัฒนาคุณภาพชีวิตดังกล่าว กรมป่าไม้ได้น้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ ดินและน้ำ ที่ได้ทรงพระราชทานไว้มาดำเนินการร่วมด้วย เพื่อให้หญ้าแฝกช่วยยึดและปกคลุมดิน รากของหญ้าแฝกทำหน้าที่เปรียบเสมือนกำแพงธรรมชาติที่มีชีวิต ที่ช่วยยึดและเพิ่มความชุ่มชื้น ให้กับดิน โดยดำเนินการปลูกหญ้าแฝก ใน ๔ รูปแบบ ดังนี้

๑. การปลูกหญ้าแฝกร่วมกับแปลงฟื้นฟูสภาพป่า
๒. การปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ลาดชันและพื้นที่เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
๓. การส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกในแปลงที่ทำกินของราษฎร
๔. การส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่อเป็นแปลงสาธิตและแหล่งเรียนรู้

นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ คำแนะนำในการปลูกและดูแลรักษา การใช้หญ้าแฝกให้กับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน เกษตรกร เยาวชน และผู้สนใจทั่วไป ให้เห็นประโยชน์และคุณค่าของหญ้าแฝก เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และการรณรงค์การใช้หญ้าแฝกให้เป็นไปอย่างแพร่หลาย

ผลการดำเนินงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ กรมป่าไม้ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) เพื่อดำเนินการตามโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ด้านการส่งเสริมเผยแพร่ ขยายผลและประชาสัมพันธ์) จำนวนทั้งสิ้น ๓๒,๖๙๕,๐๐๐ บาท (สามสิบล้านหกแสนเก้าหมื่นห้าพันบาทถ้วน) ประกอบด้วย ๔ กิจกรรม ได้แก่

๑. งานส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

๑.๑ ดำเนินการส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมทั้งสิ้น ๑๙,๑๐๐,๐๐๐ กล้า แบ่งเป็น

๑) ศูนย์ส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กรมป่าไม้ จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบูรณ์ และศูนย์ส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร จำนวน ๒,๕๐๐,๐๐๐ กล้า โดยมีกิจกรรมการเพาะชำหญ้าแฝกเพื่อส่งเสริมและขยายผลแก่หน่วยงานราชการ เอกชน เกษตรกร และประชาชนสนใจทั่วไป การปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่แปลงสาธิตการใช้ประโยชน์ของหญ้าแฝกในการปลูกควบคู่กับพืชเกษตร และไม้ป่า เพื่อสาธิตรูปแบบการปลูกที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และเกษตรกรสามารถนำมาปรับใช้ในพื้นที่เพาะปลูกของตนเองได้

๒) ดำเนินการส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั่วประเทศ จำนวน ๕๔ แห่ง ได้แก่ ภาคเหนือ ๓๘ โครงการ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๘ โครงการ และภาคกลาง ๘ โครงการ ครอบคลุมพื้นที่รวม ๒๑ จังหวัด จำนวน ๑๖,๖๐๐,๐๐๐ กล้า โดยมีกิจกรรมการปลูกเพื่อปรับปรุงสภาพพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมและพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายหน้าดินลงสู่แม่น้ำ ทำให้ดินมีความชุ่มชื้น ปรับปรุงสภาพพื้นที่เสื่อมโทรม ทำให้ป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น การเพาะชำกล้าหญ้าแฝกและแจกจ่ายกล้าหญ้าแฝกให้แก่หน่วยงานราชการ เอกชน โรงเรียน เกษตรกร และประชาชนที่สนใจทั่วไปนำไปปลูกในพื้นที่เพื่อลดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ช่วยในการอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมถึงสามารถช่วยในการฟื้นฟูพื้นที่การเกษตรของราษฎร ส่งผลให้ราษฎรมีผลผลิตเพิ่มขึ้น และมีอาชีพเสริมจากการเพาะชำกล้าหญ้าแฝกและปลูกหญ้าแฝกทำให้เกิดเครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชนเพิ่มขึ้น และสนับสนุนการมีส่วนร่วมและความสามัคคีระหว่างหน่วยงานราชการและประชาชน โดยการนำหญ้าแฝกนำไปปลูกในพื้นที่สาธารณประโยชน์เนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ช่วยป้องกันการพังทลายของดินรอบขอบบ่อได้เป็นอย่างดี และประชาชนมีความรู้และสามารถนำหญ้าแฝกไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของตนเองต่อไปได้ดีขึ้น

๑.๒ งานฝึกอบรมเยาวชน เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหญ้าแฝกและการใช้ประโยชน์หญ้าแฝก ให้แก่นักเรียนในพื้นที่เป้าหมายให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปลูกหญ้าแฝกและประโยชน์ของหญ้าแฝก ดำเนินการฝึกอบรมเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย จำนวน ๓ รุ่น (รุ่นละ ๗๐ คน ระยะเวลาฝึกอบรม ๒ วัน)

๑.๓ งานฝึกอบรมราษฎร เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการขยายพันธุ์ การปลูก การดูแลรักษาหญ้าแฝก ประโยชน์ของหญ้าแฝกทั้งในด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมถึงเกษตรกรมีผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้เพิ่มขึ้น ดำเนินการฝึกอบรมราษฎรในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย จำนวน ๓ รุ่น (รุ่นละ ๓๐ คน ระยะเวลาฝึกอบรม ๓ วัน)

๑.๔ งานครูหญ้าแฝก เป็นการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับหญ้าแฝกและการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝกตามหลักวิชาการ ทำให้ประชาชนและนักเรียนได้รับองค์ความรู้เรื่องหญ้าแฝกอย่างถูกต้องและสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสม

๑.๕ งานอำนวยการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ จะมีการติดตามผลการดำเนินงาน โดยสำนักโครงการพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ กรมป่าไม้ เพื่อรับทราบผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ซึ่งจะได้นำมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ทำให้สามารถสนองพระราชดำริในการสืบสาน รักษา ต่อยอด โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้อย่างถูกต้อง และเกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพต่อประชาชนและประเทศชาติต่อไป

๒. ทำให้เกษตรกร นักเรียน และประชาชนที่สนใจ มีความรู้ความเข้าใจ สามารถปลูกและขยายพันธุ์หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำได้อย่างเหมาะสม ตามภูมิสังคมได้ดียิ่งขึ้น

๓. เป็นแหล่งศึกษาและเรียนรู้ให้กับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน เกษตรกร นักเรียน และประชาชน ในพื้นที่ได้เข้าใจ พร้อมทั้งรับรู้ถึงคุณค่า ประโยชน์ของหญ้าแฝก และสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. เพื่อเป็นการสนับสนุนเกษตรกรและประชาชนในการนำหญ้าแฝกไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมถึงเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรมากขึ้น

๒. โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

พระราชดำริ

เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๐ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหญ้าแฝก อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ความตอนหนึ่งว่า "สิ่งที่ดีมีประโยชน์นั้น จะต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักวิชาและเหมาะสมกับสภาพการณ์ทั่วไปด้วยจึงจะได้ผลที่พึงประสงค์ อย่างเช่นการปลูกหญ้าแฝกจะต้องปลูกให้ชิดติดกันเป็นแผง และวางแนวให้เหมาะสมกับลักษณะภูมิประเทศ เป็นต้นว่า บนพื้นที่สูงจะต้องปลูกตามแนวขวางของความลาดชัน และร่องน้ำบนพื้นที่ราบจะต้องปลูกรอบแปลง หรือปลูกตามร่องสลับกับพืชไร่ ในพื้นที่เก็บกักน้ำ

จะต้องปลูกเป็นแนวเหนือแหล่งน้ำ หญ้าแฝกที่ปลูกโดยหลักวิธีดังนี้จะช่วยป้องกันการพังทลายของหน้าดินรักษาความชุ่มชื้นในดินเก็บกักตะกอนดิน และสารพิษต่าง ๆ ไม่ให้ไหลลงแหล่งน้ำ ซึ่งจะอำนวยผลเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การอนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนการฟื้นฟูดินและป่าไม้ให้สมบูรณ์ขึ้น บัณฑิตผู้จะออกไปเริ่มต้นชีวิตการงานต่อไป จึงควรจะได้ศึกษาพิจารณาเรื่องความถูกต้องเหมาะสมที่กล่าวนี้ให้ทราบชัด..."

เรื่องเดิม

ราษฎรบนพื้นที่ราบสูงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับการเพาะปลูกเนื่องจากดินมีคุณภาพต่ำไม่อุ้มน้ำ และดินมีความเค็ม ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล แหล่งน้ำธรรมชาติก็มีไม่มากนักท่ามกลางความแห้งแล้งกันดาร ได้มีสิ่งมหัศจรรย์เกิดขึ้น นับจากที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาทดลอง ค้นหารูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และวิถีชีวิตตามหลักภูมิสังคม

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ ได้ศึกษาค้นหารูปแบบเกษตรกรรมที่เหมาะสมเพื่อดำเนินการฟื้นคืนดินที่แห้งแล้ง ฟื้นความชุ่มชื้น ด้วยการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อหล่อเลี้ยงพื้นที่ทำกินของราษฎร รวมทั้งพื้นที่ป่าไม้ ดิน ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นพื้นที่เพาะปลูก โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ราษฎร ปรับปรุงบำรุงดิน ด้วยการปลูกพืชตระกูลถั่ว การใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยพืชสดแทนปุ๋ยเคมี การปลูกหญ้าแฝก เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน เนื่องจากหญ้าแฝกมีประโยชน์นานัปการ ช่วยปรับปรุงฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน ทั้งยังป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่เปิดใหม่ลาดชันหรือในพื้นที่ที่มีความลาดชันมาก การส่งเสริมเกษตรกรให้ปลูกหญ้าแฝกเป็นการขยายพันธุ์ให้มีเพียงพอต่อความต้องการสำหรับการปลูกหญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมภายใต้โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริของ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑) โครงการขยายพันธุ์หญ้าแฝกเพื่อสนับสนุนเกษตรกร

(๑) ให้การสนับสนุนกล้าหญ้าแฝกแบบรากเปลือยแก่ผู้สนใจ จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ กล้า พร้อมทั้งแนะนำความรู้เรื่องการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการขยายพันธุ์ อาทิ โครงการชุดลอก ลำห้วยก้านเหลือง (ตอนบน) โรงเรียน และเกษตรกร เป็นต้น

(๒) ให้การสนับสนุนกล้าหญ้าแฝกชำถุง จำนวน ๓๐,๐๐๐ กล้า แก่เกษตรกร และผู้สนใจเข้ามาขอรับบริการบริการภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒) โครงการส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่เกษตรกร เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืช

การส่งเสริมเกษตรกรให้ปลูกหญ้าแฝก นอกจากจะช่วยในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ยังเป็นการขยายพันธุ์ให้มีเพียงพอต่อความต้องการของผู้ที่สนใจปลูกหญ้าแฝก และทำให้เกษตรกรที่ปลูกหญ้าแฝกมีรายได้จากการขายกล้าหญ้าแฝกได้อีกด้วย ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๓ ราย ดังนี้

(๑) นายแก้วใส พันธจุลา เกษตรกรบ้านนาคเค้า ได้รับการสนับสนุนกล้าหญ้าแฝกแบบรากเปลือย จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ กล้า เพื่อปลูกรอบขอบสระ และปลูกรอบแปลงไม้ผลของตนเอง

(๒) นายพิสันต์ น้อยสุวรรณ เกษตรกรจังหวัดหนองบัวลำภู ได้รับการสนับสนุนกล้าหญ้าแฝกแบบรากเปลือย จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ กล้า นำไปปลูกเพื่อลดการเกิดการชะล้างพังทลายของขอบบ่อและปลูกรอบแปลงไม้ผล

(๓) นางนฤมล แซ่เตีย เกษตรกรจังหวัดอุดรธานี ได้รับการสนับสนุนกล้าหญ้าแฝกแบบรากเปลือย จำนวน ๕๐,๐๐๐ กล้า นำไปปลูกเพื่อลดการเกิดการชะล้างพังทลายของขอบบ่อและปลูกรอบแปลงไม้ผล

นอกจากนี้เกษตรกรจะได้รับการอบรมและสนับสนุนหญ้าแฝกเพื่อนำไปต่อยอด โดยนำความรู้ความเข้าใจในการปลูกหญ้าแฝกไปขยายพันธุ์ ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง โดยการขายกล้าหญ้าแฝก เป็นการสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งนี้ ยังช่วยในอนุรักษ์ดินและน้ำ ทำให้ดินเกิดความชุ่มชื้นและอุดมสมบูรณ์ขึ้นด้วย

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. สามารถสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรในการศึกษา วิจัย ขยายผลการปลูกหญ้าแฝก และการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝก รวมถึงสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการสืบสาน รักษา ต่อยอด โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒. เป็นตัวอย่างและแหล่งการเรียนรู้ ขยายพันธุ์หญ้าแฝกในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ และพื้นที่ของเกษตรกรโดยรอบ

๓. ทำให้พื้นที่เสื่อมโทรมได้รับการปรับปรุง ช่วยบรรเทาการชะล้างและการพังทลายของดินทั้งในพื้นที่ป่าและพื้นที่แปลงเกษตรทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น สามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

๔. กลุ่มเกษตรกรตัวอย่างที่ได้รับการอบรมและการสนับสนุนกล้าหญ้าแฝก จะส่งผลให้มียอดความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกหญ้าแฝกและการขยายพันธุ์กล้าหญ้าแฝกที่ถูกต้อง เพื่อช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำ และป้องกันดินพังทลาย อีกทั้งเกษตรกรสามารถขยายพันธุ์กล้าหญ้าแฝกหลังจากรับการอบรม และสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรเพิ่มขึ้น

๕. สามารถเผยแพร่องค์ความรู้ และความเข้าใจให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนได้รับรู้รับทราบอย่างแพร่หลายยิ่งขึ้นทำให้ประชาชนทั่วไป เกษตรกร หน่วยงานราชการ หมู่บ้านรอบศูนย์ฯ หมู่บ้านขยายผล ศูนย์เรียนรู้ต่าง ๆ มีความรู้ถึงคุณค่าของหญ้าแฝกเพื่อนำไปปรับใช้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรดินและน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓. โครงการปลูกและศึกษาพันธุ์หญ้าแฝก (มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์)

พระราชดำริ

เมื่อปี ๒๕๓๕ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีพระราชดำรินำหญ้าแฝก มาทดลอง ปลูก ตามที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงแนะนำต่อพระองค์ จึงเกิดเป็นโครงการปลูกและศึกษาพันธุ์หญ้าแฝก ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในโครงการพัฒนาออยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำริให้ สำนักงาน กปร. และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการแก้ไขปรับปรุงอ่างเก็บน้ำห้วยทรายขมิ้น ซึ่งได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์พายุโซนร้อน “เชนกา” เคลื่อนตัวผ่านพื้นที่จังหวัดสกลนคร ทำให้ อ่างเก็บน้ำห้วยทรายขมิ้น ตำบลขมิ้น อำเภอมะนัง จังหวัดสกลนคร ชำรุดน้ำในอ่างได้ไหลท่วมบ้านเรือน ประชาชน และพื้นที่ทางการเกษตรได้รับความเสียหาย รวมทั้งได้มีพระราชดำริให้ดำเนินการปลูกหญ้าแฝกรอบอ่างเก็บน้ำห้วยทรายขมิ้น และรอบอ่างเก็บน้ำอื่น ๆ ตลอดจนพื้นที่ที่เหมาะสมต่อไป

เรื่องเดิม

เมื่อสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งว่า “ฉันจะปลูกป่าบนดอยตุง” ดังนั้น โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงราย จึงเกิดขึ้น ตามพระราชปณิธานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่ให้ความสำคัญกับการปลูกป่า สร้างคน เพื่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนคุณภาพชีวิตของประชากรชาวไทยภูเขา และชาวไทยในพื้นที่ราบให้ดีขึ้น

โครงการปลูกและศึกษาพันธุ์หญ้าแฝก ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในโครงการพัฒนาดอยตุงฯ เริ่มขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีพระราชดำริให้นำหญ้าแฝกมาทดลองปลูก ตามที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงแนะนำต่อพระองค์ จนถึงปัจจุบันการปลูกหญ้าแฝกยังคงใช้แก้ปัญหาการพังทลายและเลื่อนไหลของดินที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ได้เกือบทุกกรณี เช่น เมื่อมีการปรับปรุงหรือสร้างถนนใหม่ การก่อสร้าง อาคารสถานที่ การขุดสระน้ำ การทำเกษตรกรรมในพื้นที่ลาดชัน และการเปลี่ยนเส้นทางน้ำตามธรรมชาติ เป็นต้น

ปัจจุบัน ผลจากการนำต้นหญ้าแฝกปลูกในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ แนวของต้นหญ้าแฝกที่ปลูกเบียดแน่นไว้สามารถช่วยปกคลุมหน้าดิน และยึดเกาะหน้าดินป้องกันการเลื่อนไหลพร้อมกับสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ซึ่งทำให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งราษฎร ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ยอมรับคุณค่าและประโยชน์ของหญ้าแฝกและเสาะแสวงหา พันธุ์หญ้าแฝก เพื่อนำไปปลูกในพื้นที่ที่มีปัญหาดินเลื่อนไหลอันเกิดจากการชะล้างของแรงน้ำไหล และในบางกรณีเพื่อป้องกันการชะล้างปุ๋ยหรือป้องกันการเลื่อนไหลของสารพิษหรือสิ่งโสโครกลงแหล่งน้ำ

ดังนั้น โครงการปลูกและศึกษาพันธุ์หญ้าแฝก ยังคงมีการปลูกและขยายพันธุ์ต้นหญ้าแฝกอย่างต่อเนื่องสำหรับใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ดินและน้ำ ป้องกันการพังทลาย และ การเลื่อนไหลของหน้าดิน เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาปรับปรุงเส้นทางถนน เส้นทางน้ำและพื้นที่ทำกินของราษฎร และเพื่อเป็นแหล่งผลิตกล้าพันธุ์สำหรับแจกจ่ายให้แก่ผู้ร้องขอที่เป็นกลุ่มเป้าหมายโครงการเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ผลการดำเนินงาน

๑. ปลูกและขยายพันธุ์หญ้าแฝกที่ได้จากการเพาะเนื้อเยื่อและแปลงสำรองพันธุ์ เพื่อขยายพันธุ์ ให้ได้กล้าพันธุ์หญ้าแฝกที่เพียงพอเพื่อแจกจ่ายสนับสนุนหญ้าแฝกในปี ๒๕๖๗ จำนวน ๓,๐๔๘,๕๐๐ ต้น ดังนี้

๑.๑ สนับสนุนโครงการพัฒนาภายใต้การดำเนินงานของมูลนิธิชัยพัฒนาและมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง เพื่อปลูกในพื้นที่โครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกชาวมั่น และพื้นที่โครงการร่วมกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง จำนวน ๑๔๕,๐๐๐ ต้น

๑.๒ สนับสนุนหน่วยงานต่าง ๆ และชาวบ้านในพื้นที่ในโครงการพัฒนาอดอยตุงฯ จำนวน ๓๐๗,๕๐๐ ต้น

๑.๓ สนับสนุนหน่วยงานต่าง ๆ และชาวบ้านภายในจังหวัดเชียงราย จำนวน ๒,๓๒๑,๐๐๐ ต้น

๑.๔ สนับสนุนหน่วยงานต่าง ๆ และชาวบ้านนอกเขตจังหวัดเชียงราย จำนวน ๒๗๕,๐๐๐ ต้น

๒. สนับสนุนรากหญ้าแฝกแห้งพันธุ์สุราษฎร์ธานี ให้กับโครงการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพจากสารสกัดหญ้าแฝก มูลนิธิทันตนวัตกรรม ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อใช้ศึกษาการใช้สารสกัดจากรากของหญ้าแฝก จำนวน ๓๓๓ กิโลกรัม (แยกเป็นรากสด ๑๐ กิโลกรัม และรากแห้ง ๓๒๓ กิโลกรัม)

๓. มีปริมาณหญ้าแฝกเพื่อสำรองพันธุ์ในการขยายพันธุ์หรือแจกจ่าย จำนวน ๖๕๐,๐๐๐ ต้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

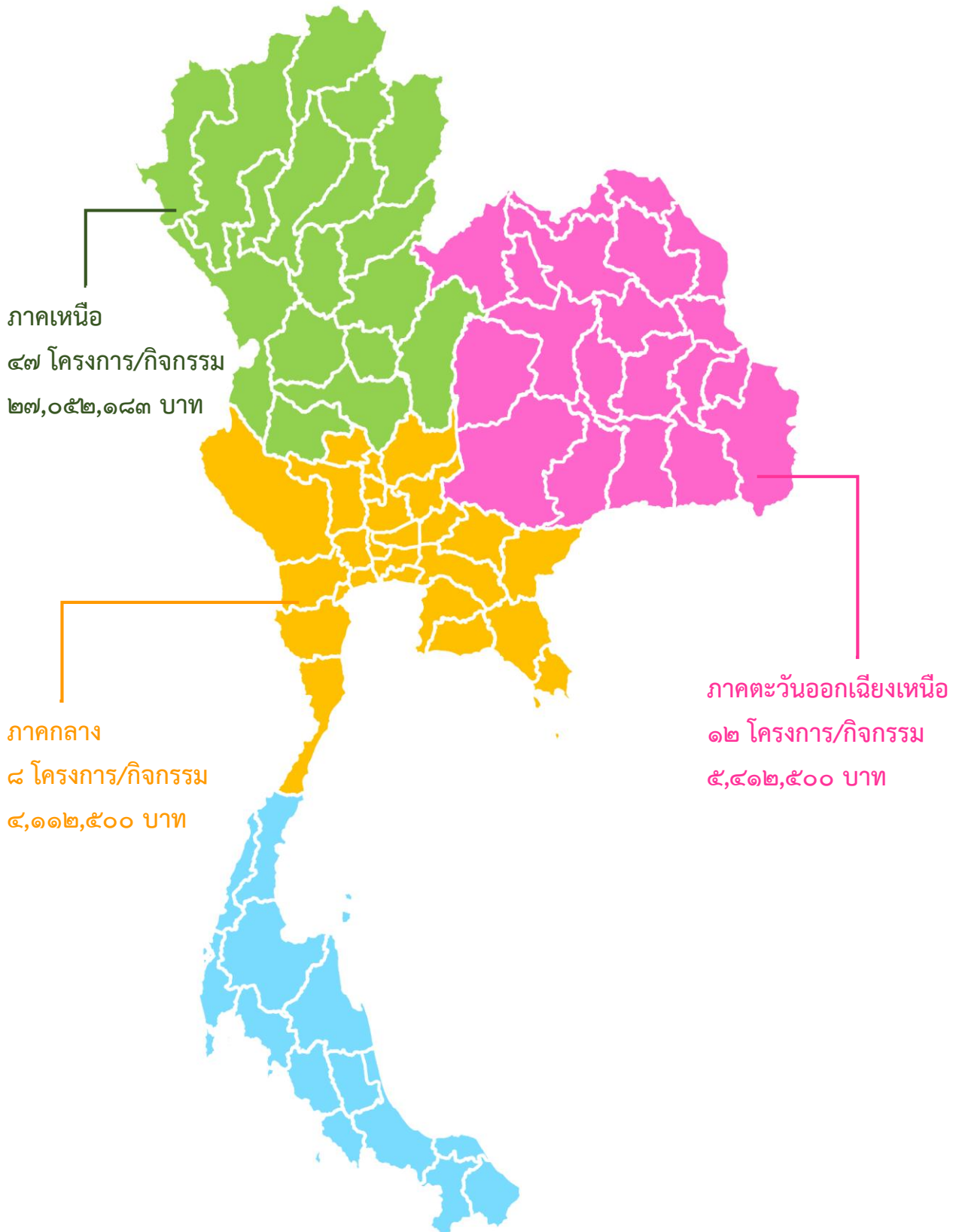
๑. โครงการพัฒนาอดอยตุงฯ เป็นศูนย์การปลูกและศึกษาพันธุ์หญ้าแฝกที่สามารถสนับสนุนหญ้าแฝก เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาการพังทลายของหน้าดิน และเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ ให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้ตามความต้องการ ทั้งในพื้นที่โครงการพัฒนาอดอยตุงฯ และพื้นที่ทั่วประเทศ รวมถึงขยายผลการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝกเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๒. หญ้าแฝกสามารถช่วยแก้ไขปัญหาค่าพังทลายของหน้าดิน และเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำได้อย่างถูกต้อง

ภาพแสดงจำนวนและงบประมาณโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

ด้านส่งเสริมอาชีพ

โครงการศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

เรื่องเดิม

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีพระราชดำริที่จะส่งเสริมให้ราษฎรไทยมีอาชีพหัตถกรรม เพื่อเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ในการช่วยเหลือชาวนาชาวไร่ผู้เป็นพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศแต่มีรายได้น้อย เพราะต้องเผชิญอุปสรรคในการเพาะปลูก เนื่องจากสภาพดินฟ้าอากาศที่แปรปรวน ทำให้รายได้จากผลผลิตไม่พอเลี้ยงครอบครัว ในขณะที่เดียวกันศิลปหัตถกรรมของไทยซึ่งเคยได้ชื่อว่าเจริญรุ่งเรืองกำลังเสื่อมสูญไป ทรงเล็งเห็นปัญหาเหล่านี้ จึงมีพระราชดำริ หาวิธีแก้ไขโดยทรงจัดตั้งโครงการศิลปาชีพฯ ขึ้นตามท้องถิ่นทั่วไทย โดยทรงคำนึงถึงวัตถุดิบที่มีอยู่ในแต่ละท้องถิ่นเป็นสำคัญ และได้ทรงจัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพที่สวนจิตรลดา เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนศิลปาชีพฯ ในแขนงต่าง ๆ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางของผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพจากราษฎรทั่วประเทศด้วย

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงคัดเลือกราษฎรจากครอบครัวที่ยากจน ไร่ที่ทำกิน จากทั่วทุกภาคของประเทศไทย เข้ามาฝึกฝนงานศิลปหัตถกรรม ในภูมิภาคต่าง ๆ เช่น ทอผ้าไหม ทอผ้าฝ้าย ปักชอยแบบไทยโบราณ การจักสาน และงานฝีมือของชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ นอกจากนี้ ทรงส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ป่าไม้ และสัตว์ป่าต่าง ๆ ที่กำลังจะสูญพันธุ์ ให้ราษฎรมีจิตสำนึกในการรักษา ต้นน้ำ ลำธาร โดยการฝึกอบรมให้รักษาป่า ดูแลธรรมชาติและรู้จักการใช้ประโยชน์จากป่าโดยไม่ต้องทำลาย ตามโครงการป่ารักษาน้ำ โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ และทรงตั้งโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำรินั้นทุกภูมิภาค เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ทางเกษตรกรรม โดยเปิดกว้างให้บุคคลภายนอกเข้าดูงานและรับการอบรมเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ เป็นแหล่งจ้างงานแก่ราษฎรยากจนให้มีรายได้และสามารถนำความรู้ทางการเกษตรกลับไปประกอบอาชีพช่วยเหลือเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวต่อไป

ผลการดำเนินงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ กองศิลปาชีพ กรมกิจการในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี สำนักพระราชวัง ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) สำหรับดำเนินโครงการศิลปาชีพฯ สนองพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ให้กับบุคลากรและสมาชิกศิลปาชีพทั่วประเทศกว่า ๑๑๖,๙๔๗ คน ในพื้นที่ดำเนินการ ได้แก่

ศูนย์กลางของโครงการศิลปาชีพ สวนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑ แห่ง ศูนย์ศิลปาชีพฯ และโครงการศิลปาชีพต่างจังหวัด จำนวน ๑๓๖ แห่ง และโครงการตามพระราชดำรินในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง (ฟาร์มตัวอย่าง โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง บ้านเล็กในป่าใหญ่ ฯลฯ) จำนวน ๘๔ แห่ง โดยดำเนินการตามแผนงานต่าง ๆ ดังนี้

๑. งบประมาณส่วนกลาง

ศูนย์กลางโครงการศิลปาชีพ สวนจิตรลดา (กองศิลปาชีพ) ดำเนินการสนับสนุนงบประมาณ แบ่งเป็น

๑) เงินเดือนผู้ช่วยงานส่งเสริมศิลปาชีพ/เจ้าหน้าที่/ครู/นักเรียน สมาชิกศิลปาชีพต่างจังหวัด รวม ๕๕๐ คน (ส่วนกลาง ๕๙ คน ส่วนภูมิภาค ๔๙๑ คน)

๒) ค่าวัตถุดิบในการผลิตสำหรับสมาชิก เช่น เส้นไหม เส้นด้ายทอผ้าฝ้าย เส้นย่านลิเภา ไม้ไผ่ ไหมปัก อุปกรณ์การผลิต อื่น ๆ

๓) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ เช่น ค่าตกแต่งผลิตภัณฑ์ ค่าพัฒนาคุณภาพและรูปแบบผลิตภัณฑ์ ค่าพัฒนาทักษะแนวใหม่ของสมาชิกศิลปาชีพ ค่าซัก - อบ - รีด ผลิตภัณฑ์ ค่าขนส่งวัตถุดิบและนำส่งผลิตภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายการบรรจุหีบห่อ ค่าบำรุงรักษายานพาหนะ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าเข้ายานพาหนะ ค่าพัสดุ - ครุภัณฑ์ ประจำสำนักงาน และอื่น ๆ

๔) ค่าตอบแทนรับผลิตภัณฑ์จากสมาชิกศิลปาชีพ เช่น ผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าชาวไทยภูเขา ผ้าจก ผ้าแพรวา ผ้าปัก ผลิตภัณฑ์จักสานย่านลิเภา จักสานไม้ไผ่ จักสานกระจูด เรือกอและ ผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลัก ดอกไม้ประดิษฐ์ และอื่น ๆ

๕) ค่าดำเนินการอาคารเก็บผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ ณ ศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิด ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๖) ค่าปรับปรุงอาคารเก็บผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ ณ ศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิด ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ปรับปรุงร้าน Outlet ศิลปาชีพ เกาะเกิด อาคาร ๗)

๗) โครงการจ้างบำรุงรักษาระบบงานศิลปาชีพภูมิภาค และงานบริหารการเงินและบัญชี (ศิลปาชีพ)

๘) ค่าปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักอาคาร ๒ ชั้น บริเวณอาคารเก็บผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒. งบประมาณส่วนภูมิภาค

ศูนย์ศิลปาชีพฯ และโครงการศิลปาชีพต่างจังหวัด ดำเนินการสนับสนุนงบประมาณ เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยงสมาชิกศิลปาชีพ ค่าวัสดุ-อุปกรณ์ในการผลิตที่จำเป็นเพิ่มเติม ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และค่าใช้จ่ายในการดูแลอาคารศิลปาชีพต่างจังหวัด แบ่งตามภูมิภาคต่าง ๆ ประกอบด้วย ภาคเหนือ ๓๖ แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๔๔ แห่ง ภาคกลาง จำนวน ๑๔ แห่ง และภาคใต้ จำนวน ๔๒ แห่ง รวม ๑๓๖ แห่ง

โครงการตามพระราชดำรินในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง (ฟาร์มตัวอย่าง บ้านเล็กในป่าใหญ่ ฯลฯ) ดำเนินการสนับสนุนงบประมาณ แบ่งเป็น

๑) เงินเดือน/ค่าตอบแทน เจ้าหน้าที่เกษตรประจำโครงการ ๗๖ คน

๒) ค่าตอบแทนสมาชิกปฏิบัติงานในโครงการ (๑,๗๐๐ คน) แบ่งเป็น ภาคเหนือ จำนวน ๒๗ แห่ง ๘๓๗ คน ภาคกลาง จำนวน ๔ แห่ง ๒๕๐ คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๑๗ แห่ง ๕๔๔ คน และภาคใต้ จำนวน ๒ แห่ง ๖๙ คน รวม ๕๐ แห่ง ๑,๗๐๐ คน

๓. งบประมาณส่วนอื่น ๆ

ค่าวัสดุ-อุปกรณ์ในการดำเนินโครงการ เช่น

- วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับกิจกรรมด้านพืชผัก ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช อุปกรณ์การเกษตร เป็นต้น

- วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับกิจกรรมด้านปศุสัตว์ ได้แก่ อาหารสัตว์ ค่ายา และเวชภัณฑ์ค่าพันธุ์สัตว์ เป็นต้น

- วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับกิจกรรมด้านประมง ได้แก่ อาหารสัตว์น้ำ ค่ายา และเวชภัณฑ์ ค่าพันธุ์สัตว์น้ำ เป็นต้น

- วัสดุ อุปกรณ์ เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ได้แก่ อุปกรณ์ในการแปรรูป บรรจุภัณฑ์ เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายดำเนินการ เช่น

- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น สำหรับรถยนต์ประจำโครงการ เครื่องจักรกลการเกษตร ค่าบำรุงรักษา ค่าซ่อมแซม เป็นต้น

- ค่าสาธารณูปโภค ได้แก่ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าโทรศัพท์ เป็นต้น

- วัสดุสำนักงาน และค่าใช้จ่ายงานธุรการ ได้แก่ กระดาษ หมึกพิมพ์ แฟ้ม เอกสาร ค่าถ่ายเอกสาร และเบ็ดเตล็ด

๔. ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ทำให้สมาชิกศิลปาชีพทั่วประเทศ จำนวน ๑๑๖,๙๔๗ คน มีความสามารถทางด้านหัตถกรรมและเกษตรกรรมแขนงต่าง ๆ ที่ตนถนัด ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๒,๐๐๐ บาทต่อเดือน ส่งผลให้คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ดีขึ้น

๒. เป็นการส่งเสริม อารงรักษาสร้างช่างฝีมือในงานด้านศิลปหัตถกรรมไทยให้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสร้างเอกลักษณ์ของไทยให้มีความยั่งยืน

๓. ทำให้ราษฎรมีความรู้ในการประกอบอาชีพภาคเกษตรที่ถูกต้อง ตามหลักวิชาการ โดยการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ทำให้ป่าไม้และสัตว์ป่าเพิ่มปริมาณมากขึ้น ส่งผลให้มีแหล่งต้นน้ำ ลำธาร และทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ได้อย่างยั่งยืน

๕. ทำให้ราษฎรมีข้าว พืชผัก ผลไม้ และเนื้อสัตว์ สำหรับบริโภคได้อย่างเพียงพอ

กองศิลปาชีพ จัดทำโครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้และเทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงาน ให้กับสมาชิกโรงฝึกศิลปาชีพบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเชิญผู้มีความรู้เฉพาะทางมาเป็นวิทยากร เพื่อให้ก้าวทันต่อตลาดงานหัตถกรรมของไทยในปัจจุบัน การพัฒนาฝีมือของสมาชิกศิลปาชีพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งส่วนใหญ่สมาชิกจะมีความสามารถเฉพาะในแต่ละด้านที่อยู่แล้ว แต่ยังขาดเทคนิคเพื่อพัฒนาผลงาน และทักษะการสร้างสรรค์ผลงาน จักสานไม้ไผ่ให้ทันสมัยก้าวทันกับตลาดปัจจุบัน

ที่มา: กองศิลปาชีพ กรมกิจการในสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี
สำนักพระราชวัง (๒๕๖๗)

สมาชิกศิลปาชีพบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสมาชิกศิลปาชีพสีบัวทอง จังหวัดอ่างทอง สาธิตการปักผ้า การทำดอกไม้ประดิษฐ์ การจักสานไม้ไผ่ ย่านลิเภา การทอผ้าไหม และการเขียนลายบนเซรามิคในงาน “ในงานอัตลักษณ์แห่งสยาม ครั้งที่ ๑๕” ระหว่างวันที่ ๑๘-๒๒ กันยายน ๒๕๖๗ ณ ฮอลล์ ๕ ชั้น LG ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ (QSNC)

ที่มา: กองศิลปาชีพ กรมกิจการในสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี
สำนักพระราชวัง (๒๕๖๗)

ศูนย์ศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม ทำการขยายผลงานด้านศิลปาชีพ สู่อสถานศึกษา โดยได้จัด
สมาชิกที่มีความรู้ความสามารถ และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ทำการสอน อบรมงานด้านศิลปะในการ
ปั้นดินเป็นรูปสัตว์ต่างๆ ในกิจกรรมโครงการ “ปลูกพลังเยาวชนสร้างสุข พิชิตยาเสพติด ผ่าน Soft
Power พัฒนาทักษะอาชีพอย่างยั่งยืน”

ที่มา: ศูนย์ศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม จังหวัดสกลนคร (ในปี ๒๕๖๗)

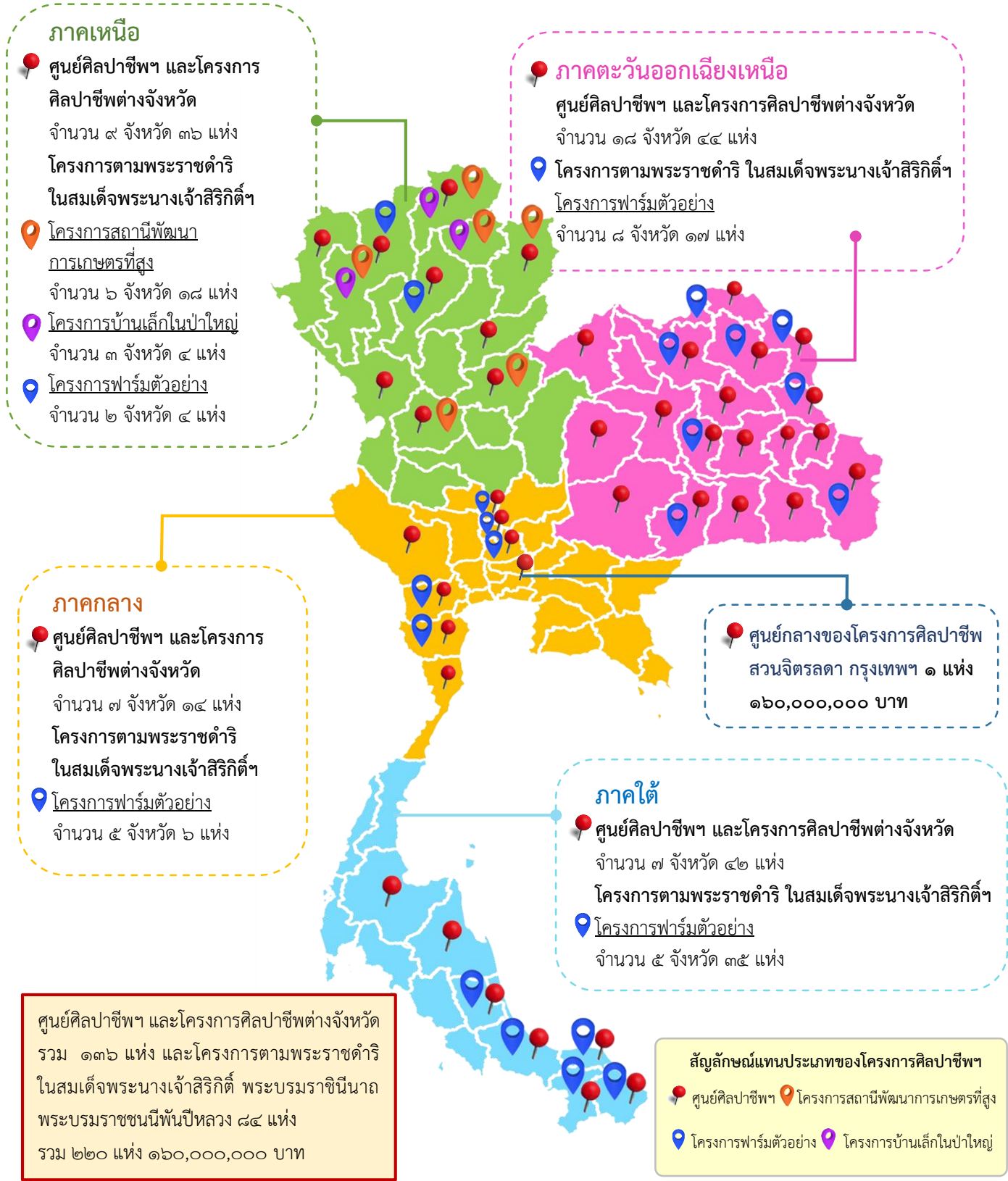

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พันปีหลวง บ้านปางขอน ตำบลห้วยชมพู อําเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และสิ่งแวดล้อม ปลูกป่าเสริมธรรมชาติ ทำให้สภาพป่าไม้ฟื้นคืนสู่ธรรมชาติ และระบบนิเวศวิทยา รวมทั้งสัตว์ป่าได้กลับมา มีการทำแนวกันไฟป้องกันไฟป่าที่มักเกิดขึ้นในช่วงหน้าแล้ง และกิจกรรมศึกษาดูงานแก่ประชาชนทั่วไปที่สนใจ เป็นการให้ความรู้ในการประกอบอาชีพทางการเกษตร เพื่อนำไปทำในพื้นที่ของตนเองเพื่อสร้างรายได้ และผลิตอาหารที่ปลอดภัยสำหรับครอบครัว

ที่มา : สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง (ในปี ๒๕๖๗)

ภาพแสดงจำนวนและงบประมาณโครงการศิลปะ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

รายชื่อโครงการศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ จำนวนทั้งหมด ๒๒๑ แห่ง ดังนี้

❖ โครงการตามพระราชดำรินในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง รวม ๘๔ แห่ง ประกอบด้วย

- ◆ โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จำนวน ๑๘ แห่ง
- ◆ โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ ตามพระราชดำริ จำนวน ๔ แห่ง
- ◆ โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ จำนวน ๖๒ แห่ง

ลำดับที่	ชื่อโครงการฯ	สถานที่ดำเนินการ
โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จำนวน ๑๘ แห่ง		
๑.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ตามพระราชดำริ ดอยแบแล	ต.สบโขง อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่
๒.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ตามพระราชดำริ บ้านห้วยแม่เกี๋ยง	ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
๓.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ตามพระราชดำริ ดอยอมพาย	ต.ปางหินฝน อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่
๔.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ตามพระราชดำริ บ้านเสาแดง	อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่
๕.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม	อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่
๖.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน	อ.พร้าว จ.เชียงใหม่
๗.	สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม ตามพระราชดำริ บ้านแปกแซม	อ.เวียงแหง จ. เชียงใหม่
๘.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน	อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่
๙.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ตามพระราชดำริ บ้านปางขอน	ม.๗ ต.ห้วยชมพู อ.เมือง จ.เชียงราย
๑๐.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ตามพระราชดำริ บ้านธารทอง	ต.แม่เงิน อ.เชียงแสน จ.เชียงราย
๑๑.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ตามพระราชดำริ ห้วยห้วยก ป่าโซ	ม.๙ ต.แม่สลองใน อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย
๑๒.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ตามพระราชดำริ ดอยบ่อ	ต.แม่ยาว อ.เมือง จ.เชียงราย
๑๓.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์	อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน
๑๔.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก-สะเกี๋ยง	อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน
๑๕.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบขุน	อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๑๖.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข – บ้านขุนกำลัง	หมู่ที่ ๗ ต.ขุนควร อ.ปง จ.พะเยา

ลำดับที่	ชื่อโครงการฯ	สถานที่ดำเนินการ
๑๗.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมี่ยง ภูสอยดาว	อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
๑๘.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา	ต.โป่งน้ำร้อน อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร

โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ตามพระราชดำริ จำนวน ๔ แห่ง

๑.	โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ ดอยฟ้าห่มปก	อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่
๒.	โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ ดอยดำ	อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่
๓.	โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ บ้านเข้านองห้า	ต.ร่มเย็น อ.เชียงคำ จ.พะเยา
๔.	โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ บ้านห้วยหญ้าไซ	ต.ป่าแดด อ.แม่สรวย จ.เชียงราย

โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ จำนวน ๖๒ แห่ง

โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ ในเขตภาคเหนือ ๔ แห่ง

๑.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านขุนแตะ	อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่
๒.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านแม่ตุงติง	อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่
๓.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านแม่ต้า	อ.เสริมงาม จ.ลำปาง
๔.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านดงเย็น	ต.บ้านแปะ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่

โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ ในภาคกลาง ๖ แห่ง

๑.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านบ่อหวี	ต.ตะนาวศรี อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี
๒.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ หนองงูเห่า	ต.บางระกำ อ.นครหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา
๓.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ หนองระหารจิ้น	ต.โพสะ อ.เมือง จ.อ่างทอง
๔.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านยางกลาง	ต.สีบัวทอง อ.แสวงหา จ.อ่างทอง
๕.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ หนองลาด	ต.ท่าข้าม อ.ค่ายบางระจัน จ.สิงห์บุรี
๖.	ฟาร์มทะเลตัวอย่างตามพระราชดำริ	ต.บางแก้ว อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี

โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๗ แห่ง

๑.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ หนองหมากแต้	ต.ห้วยยาง อ.เมือง จ.สกลนคร
๒.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านทรายทอง	ต.ปทุมวาปี อ.ส่องดาว จ.สกลนคร
๓.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านกุดนาขาม	ต.เจริญศิลป์ อ.เมือง จ.สกลนคร
๔.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านท่าแร่ (ดงปลาปาก)	ต.โพนงาม อ.อากาศอำนวย จ.สกลนคร
๕.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านนาคำ	อ.คำตาก้า จ.สกลนคร

ลำดับที่	ชื่อโครงการฯ	สถานที่ดำเนินการ
๖.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านโคกทรายขาว	อ.คำตากล้า จ.สกลนคร
๗.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ วัดเสนานถมิตร	อ.คำตากล้า จ.สกลนคร
๘.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านวังชมพู	อ.คำตากล้า จ.สกลนคร
๙.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านทางหลวง	ต.บ้านแก้ง อ.นาแก จ.นครพนม
๑๐.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านวังกะเบา	ต.โคกสว่าง อ.ปลาปาก จ.นครพนม
๑๑.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ หนองปลาเคี้ยว	ต.กุดตาไ้ อ.ปลาปาก จ.นครพนม
๑๒.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านกระเจา	ต.ลำดวน อ.กระสัง จ.บุรีรัมย์
๑๓.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านดอนม่วงพัฒนา	ต.โพนทราย อ.เมือง จ.มุกดาหาร
๑๔.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านกำพี้	ต.กำพี้ อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
๑๕.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านห้วยหินลาด	ต.บึงโขงหลง อ.บึงโขงหลง จ.หนองคาย
๑๖.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านยางน้อย	ต.ก่อเอ้ อ.เซียงโน จ.อุบลราชธานี
๑๗.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านจันทน์	ต.บ้านจันทน์ อ.บ้านดุง จ.อุดรธานี

โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ ในภาคใต้ ๓๕ แห่ง

๑.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านโคกป่าขามปือซา	ต.กะลุวอ อ.เมือง จ.นราธิวาส
๒.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านรอตันบาตู หมู่ที่ ๗	ต.กะลุวอ อ.เมือง จ.นราธิวาส
๓.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านบาลูกากาปัส	ต.เอราวัณ อ.แว้ง จ.นราธิวาส
๔.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านสะแนะ	ต.เรียง อ.เรือเสาะ จ.นราธิวาส
๕.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านโคกโก	ต.โต๊ะเต็ง อ.สุไหงปาตี จ.นราธิวาส
๖.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านโคกไร่ใหญ่	ต.สุไหงปาตี อ.สุไหงปาตี จ.นราธิวาส
๗.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านตอหลัง	ต.ตันหยงลิมอ อ.ระแงะ จ.นราธิวาส
๘.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านป่าไผ่	ต. ตันหยงลิมอ อ.ระแงะ จ.นราธิวาส
๙.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านเจาะเกาะ	อ.เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส
๑๐.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านไอร์บือแต	ต.ช้างเผือก อ.จะแนะ จ.นราธิวาส
๑๑.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านไอร์ปาโจ	ต.ภูเขาทอง อ.สุคีริน จ.นราธิวาส
๑๒.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านป่าตาเขียว	ต.ท่าข้าม อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี
๑๓.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านลุดง	ต.แม่ลาน อ.แม่ลาน จ.ปัตตานี
๑๔.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านแป้น	ต.แป้น อ.สายบุรี จ.ปัตตานี
๑๕.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านดอนนา	ต.บางเขา อ.หนองจิก จ.ปัตตานี
๑๖.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านน้ำดำ	ต.บางเขา อ.หนองจิก จ.ปัตตานี

ลำดับที่**ชื่อโครงการฯ****สถานที่ดำเนินการ**

๑๗.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านโคกหมัก	ต.ดาโต๊ะ อ.หนองจิก จ.ปัตตานี
๑๘.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านยาปี	อ.หนองจิก จ.ปัตตานี
๑๙.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านเคียน	ต.พ้อมิ่ง อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี
๒๐.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านเปีย	ต.ปายามั่ง อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี
๒๑.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านสีปาย	ต.ตาลีอ้ายร์ อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี
๒๒.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านเตราะบอน	ต.เตราะบอน อ.สายบุรี จ.ปัตตานี
๒๓.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านไม้แก่น	ต.ไม้แก่น อ.ไม้แก่น จ.ปัตตานี
๒๔.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านสารวัน	ต.ทรายทอง อ.ไม้แก่น จ.ปัตตานี
๒๕.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านมะกรูด	ต.มะกรูด อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี
๒๖.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านโคกกอ	ต.บ่อทอง อ.หนองจิก จ.ปัตตานี
๒๗.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านไร่	ต.ตอลตันหยง อ.หนองจิก จ.ปัตตานี
๒๘.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านปากช่อง	ต.คอกกระบือ อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี
๒๙.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ เนื่อใน	ต.บ้านน้ำบ่อ อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี
๓๐.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านหนองแรต	ต.หนองแรต อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี
๓๑.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านครองชีพ	ต.นาปะขอ อ.บางแก้ว จ.พัทลุง
๓๒.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านควนหรั่ง	อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา
๓๓.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ วังพญา-ท่าธง บ้านจำปูน	ต.ท่าธง อ.รามัน จ.ยะลา
๓๔.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านจาเราะบูโงะ	ต.เบตง อ.เบตง จ.ยะลา
๓๕.	ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านธารโต	ต.ธารโต อ.ธารโต จ.ยะลา

❖ **ศูนย์/โครงการศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พันปีหลวง รวม ๑๓๖ แห่ง ประกอบด้วย**

- ◆ ศูนย์/โครงการศิลปาชีพ ในพื้นที่ภาคเหนือ ๓๒ แห่ง และศาลารวมใจ ๔ แห่ง
- ◆ ศูนย์/โครงการศิลปาชีพ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๔๔ แห่ง
- ◆ ศูนย์/โครงการศิลปาชีพ ในพื้นที่ภาคกลาง ๑๔ แห่ง
- ◆ ศูนย์/โครงการศิลปาชีพ ในพื้นที่ภาคใต้ ๔๐ แห่ง ศาลารวมใจ ๒ แห่ง

ลำดับที่	ชื่อโครงการฯ	สถานที่ดำเนินการ
ศูนย์/โครงการศิลปาชีพ ในพื้นที่ภาคเหนือ ๓๒ แห่ง และศาลารวมใจ ๔ แห่ง		
๑.	โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านอุดมทรัพย์	อ.ปางศิลาทอง จ.กำแพงเพชร
๒.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพในพื้นที่โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ดอยยาว - ดอยผาหม่น - ดอยผาจิ	บ้านร่มฟ้าทอง อำเภอเวียงแก่น จ.เชียงราย
๓.	โครงการอนุรักษ์สภาพป่า พื้นที่อำเภออมก๋อย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านห้วยปูลิง	ต.ม่อนจอง จ.เชียงใหม่
๔.	โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎร บ้านชิแบร	ต.แม่ตื่น อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่
๕.	โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต บ้านทุ่งต้นจั่ว	ต.แม่ตื่น อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่
๖.	โครงการพัฒนาป่าไม้อันเนื่องมาจากพระราชดำริสวนป่าสิริกิติ์ บ้านโมงหลวง	อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่
๗.	โครงการพัฒนาป่าไม้อันเนื่องมาจากพระราชดำริสวนป่าสิริกิติ์ บ้านขุนแม่นาย	อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่
๘.	โครงการพัฒนาป่าไม้อันเนื่องมาจากพระราชดำริสวนป่าสิริกิติ์ บ้านมีดหลวง	อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่
๙.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพ บ้านห้วยสะแพท	ต.แม่สาย อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่
๑๐.	โครงการฟื้นฟูสภาพป่า พื้นที่อำเภอไชยปราการ - อำเภอเชียงดาว บ้านห้วยจะค่าน	อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
๑๑.	โครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านนาศิริ	ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
๑๒.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านขุนวิน	ต.แม่วิน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่
๑๓.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพ บ้านแม่บวนเหนือ-แม่บวนใต้	ต.โป่งทุ่ง อ.ดอยเต่า จ.เชียงใหม่

ลำดับที่	ชื่อโครงการฯ	สถานที่ดำเนินการ
๑๔.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพในพื้นที่ โครงการจัดที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกิน	อ.พบพระ จ.ตาก
๑๕.	โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ลุ่มน้ำน่าน อันเนื่องมาจากพระราชดำริบ้านน้ำรีพัฒนา	ต.ขุนน่าน อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน
๑๖.	โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ลุ่มน้ำน่าน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านน้ำตวง	ต.น้ำพาง อ.แม่จริม จ.น่าน
๑๗.	โครงการพัฒนาบ้านกอก - บ้านจูน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านกอก	ต.ภูคา อ.ปัว จ.น่าน
๑๘.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพในพื้นที่โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พื้นที่ภูซัด ภูเมี่ยง	อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
๑๙.	ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบ้านแม่ต๋ำ	ต.เสริมชัย อ.เสริมงาม จ.ลำปาง
๒๐.	โครงการพัฒนาพื้นที่รอยต่อ อำเภอเมืองปาน อำเภอเมือง และอำเภอแจ้ห่ม บ้านทุ่งจี้	อ.เมืองปาน จ.ลำปาง
๒๑.	ศูนย์ศิลปาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอนในพระบรมราชินูปถัมภ์	อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน
๒๒.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านนาป่าแปก	อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน
๒๓.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านห้วยปูลิง	ต.ห้วยปูลิง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน
๒๔.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านห้วยช่างคำ	ต.ห้วยเป้ง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน
๒๕.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านแสนคำลือ	ต.ถ้ำลอด อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน
๒๖.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านเมืองแพม	ต.ถ้ำลอด อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน
๒๗.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านป่าไม้ล้าน	ต.ปางมะผ้า อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน
๒๘.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านห้วยมะเขือส้ม	อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน
๒๙.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านเปียงหลวง	ต.แม่อ้อ อ.ขุนยวม จ.แม่ฮ่องสอน
๓๐.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านแม่ปาง	ต.สันติคีรี อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน
๓๑.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านห้วยต๋ำ	อ.ท่าปลา จ.อุตรดิตถ์
๓๒.	โครงการอนุรักษ์ป่าไม้และสัตว์ป่าตามพระราชดำริ บ้านแม่ต๋ำ	ต.นางพญา อ.เสริมงาม จ.ลำปาง
๓๓.	ศาลารวมใจบ้านกาด	หมู่บ้านดอนเปา หมู่ที่ ๔ ต.บ้านกาดกิ่ง อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่

ลำดับที่	ชื่อโครงการฯ	สถานที่ดำเนินการ
๓๔.	ศาลารวมใจบ้านขุนคอง	หมู่บ้านขุนคอง หมู่ที่ ๕ ต.ขุนคอง อ.หางดง จ.เชียงใหม่
๓๕.	ศาลารวมใจบ้านพร้าว	หมู่บ้านสหกรณ์นิคม ๒ หมู่ที่ ๖ ต.เขื่อนผาก อ.พร้าว จ.เชียงใหม่
๓๖.	ศาลารวมใจบ้านวัดจันทร์	หมู่บ้านวัดจันทร์ หมู่ที่ ๓ ต.บ้านจันทร์ อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่

ศูนย์/โครงการศิลปาชีพ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๔๔ แห่ง

๑.	ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม	อ.เจริญศิลป์ จ.สกลนคร
๒.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านทรายทอง	อ.ส่องดาว จ.สกลนคร
๓.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านป่ารักน้ำ	อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร
๔.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านดอนคำ(เสนานฤมิตร)	อ.คำตากกล้า จ.สกลนคร
๕.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านजार	อ.บ้านม่วง จ.สกลนคร
๖.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านบ่อเตื่อนห้า	อ.กุดบาก จ.สกลนคร
๗.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกุดสะกอย	อ.กุสุมาลย์ จ.สกลนคร
๘.	โครงการป่ารักน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริบ้านป่ารักน้ำ	อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร
๙.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านหาดแพง	อ.ศรีสงคราม จ.นครพนม
๑๐.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพและโครงการบ้านเล็ก ในป่าใหญ่ บ้านทันสมัย	อ.ปลาปาก จ.นครพนม
๑๑.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านसानแก้ว-นาโคกกุ้ง	อ.ดงหลวง จ.มุกดาหาร
๑๒.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านหนองแคน	อ.ดงหลวง จ.มุกดาหาร
๑๓.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกำแมด	อ.บ้านดุง จ.อุดรธานี
๑๔.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านนาตาด - นาโปร่ง	อ.วังสามหมอ จ.อุดรธานี
๑๕.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านโชคอำนวย	ต.ท่าดอกคำ อ.บึงโขงหลง จ.บึงกาฬ
๑๖.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านคกจู้	อ.เขียงคาน จ.เลย
๑๗.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านผานาง - ผาเก็ง	อ.วังสะพุง จ.เลย
๑๘.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านผาบ่าว - ผาสาว	อ.วังสะพุง จ.เลย
๑๙.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกุดสิม - คุ่มเกล้า	ต.คุ่มเกล้า อ.เขาวง จ.กาฬสินธุ์
๒๐.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านโสกส้มกบ	ต.หนองแดง อ.สีชมพู จ.ขอนแก่น
๒๑.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านทุ่งกระมัง	ต.กุดชุมแสง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๒๒.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านโคกก่อ	อ.นาเชือก จ.มหาสารคาม
๒๓.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านดอนหลี่	อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม
๒๔.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกำพี้	อ.บรบือ จ.มหาสารคาม

ลำดับที่	ชื่อโครงการฯ	สถานที่ดำเนินการ
๒๕.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพ	อ.โพธิ์ชัย จ.ร้อยเอ็ด
๒๖.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพ	อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด
๒๗.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพผ้าน้ำทิพย์บ้านหนองแซ่พัฒนา	อ.หนองพอก จ.ร้อยเอ็ด
๒๘.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพและศูนย์พัฒนาพื้นที่ทำย อ่างเก็บน้ำลำปลายมาศ บ้านราษฎร์บูรณะ	อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา
๒๙.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพ	อ.กระสัง จ.บุรีรัมย์
๓๐.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพ	อ.ละหานทราย จ.บุรีรัมย์
๓๑.	ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพอีสานใต้ บ้านตะติงไถ่	อ.เมือง จ.สุรินทร์
๓๒.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพ	อ.บัวเชด จ.สุรินทร์
๓๓.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านสร้างถ่อนอก	อ.หัวสะพาน จ.อำนาจเจริญ
๓๔.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพ	อ.ห้วยทับทัน จ.ศรีสะเกษ
๓๕.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพ และศูนย์พัฒนาการเกษตร	อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ
๓๖.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพ	อ.ศีลาลาด จ.ศรีสะเกษ
๓๗.	ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบ้านยางน้อย	อ.เขื่องใน จ.อุบลราชธานี
๓๘.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านสมพรรัตน์	อ.บุญทริก จ.อุบลราชธานี
๓๙.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านเวินบึก	อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี
๔๐.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านหนองผักแว่น	อ.โพธิ์ไทร จ.อุบลราชธานี
๔๑.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพและโครงการผลิตอาหารบ้านนักรบ ไทยกิ่ง	อ.สว่างวีรวงศ์ จ.อุบลราชธานี
๔๒.	ศูนย์การพัฒนาพื้นที่ชายแดน บ้านค้อ-บ้านแปดอุ่ม	อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี
๔๓.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านน้อมเกล้า - เลิงนกทา	ต.บุงคำ อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร
๔๔.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านค้ำน้ำสร้าง	ต.ค้อเหนือ อ.เมือง จ.ยโสธร
ศูนย์/โครงการศิลปาชีพ ในพื้นที่ภาคกลาง ๑๔ แห่ง		
๑.	โรงฝึกศิลปาชีพบางไทร	อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา
๒.	ศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิด	ต.เกาะเกิด อ.บางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา
๓.	ศูนย์ศิลปาชีพสีบัวทอง	อ.แสวงหา จ.อ่างทอง
๔.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านหนองลาด	อ.ค่ายบางระจัน จ.สิงห์บุรี
๕.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพหนองงูเห่า	อ.นครหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา
๖.	โครงการที่ดินของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพบ้านท่ากระทุ่ม	จ.เพชรบุรี
๗.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพ	อำเภอกำแพงกระเจาน จ.เพชรบุรี
๘.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพสวนป่าเฉลิมพระเกียรติฯ	จ.ราชบุรี

ลำดับที่	ชื่อโครงการฯ	สถานที่ดำเนินการ
๙.	โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี
๑๐.	โครงการตามพระราชดำริบ้านดอนขุนห้วย	อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
๑๑.	โครงการตามพระราชดำริ บ้านหุบกระพง	อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
๑๒.	โครงการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม บ้านรวมไทย	อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์
๑๓.	โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่ ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด	จ.ฉะเชิงเทรา จ.สระแก้ว จ.จันทบุรี จ.ระยอง และจ.ชลบุรี
๑๔.	โครงการหม่อนไหมบ้านหนองเหียง	อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์

ศูนย์/โครงการศิลปาชีพ ในพื้นที่ภาคใต้ ๔๐ แห่ง ศาลารวมใจ ๒ แห่ง

๑.	ศูนย์ศิลปาชีพทักษิณราชนิเวศน์	อ.เมือง จ.นราธิวาส
๒.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพค่ายจุฬารามณ์	อ.เมือง จ.นราธิวาส
๓.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพหมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโน๊ะ	อ.ตากใบ จ.นราธิวาส
๔.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านปลักปลา	อ.ตากใบ จ.นราธิวาส
๕.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพวัดพระพุทธ	อ.ตากใบ จ.นราธิวาส
๖.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านตอหลัง	อ.ตากใบ จ.นราธิวาส
๗.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพวัดชลธาราสিংเห	อ.ตากใบ จ.นราธิวาส
๘.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกาหลง	อ.ศรีสาคร จ.นราธิวาส
๙.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านสายบน	อ.ศรีสาคร จ.นราธิวาส
๑๐.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านดาฮง	อ.ศรีสาคร จ.นราธิวาส
๑๑.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านไทยสุข	อ.รือเสาะ จ.นราธิวาส
๑๒.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านไอร์สามะ	อ.รือเสาะ จ.นราธิวาส
๑๓.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านบาง (วัดทรายทอง)	อ.รือเสาะ จ.นราธิวาส
๑๔.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านคโลแระ	อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส
๑๕.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านโต๊ะไม้ะ	อ.สุคีริน จ.นราธิวาส
๑๖.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านไอร์บาลอ	อ.จะแนะ จ.นราธิวาส
๑๗.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกูจิงลือปะ (บ้านตอหลัง)	อ.ระแงะ จ.นราธิวาส
๑๘.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพวัดตันติการาม	อ.ระแงะ จ.นราธิวาส
๑๙.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพวัดน้ำขาว	อ.แว้ง จ.นราธิวาส
๒๐.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพวัดลอยประดิษฐ์ (บ้านโต๊ะเต็ง)	อ.สุไหงปาดี จ.นราธิวาส
๒๑.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านบาโงมาแย	อ.สุไหงปาดี จ.นราธิวาส
๒๒.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านบลูกาสนอ	อ.ยี่งอ จ.นราธิวาส
๒๓.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกำแพง	อ.เมือง จ.นราธิวาส
๒๔.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านสารวัน	อ.ไม้แก่น จ.ปัตตานี

ลำดับที่	ชื่อโครงการฯ	สถานที่ดำเนินการ
๒๕.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านละเวง	อ.ไม้แก่น จ.ปัตตานี
๒๖.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านพิเทน	อ.ทุ่งยางแดง จ.ปัตตานี
๒๗.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านปาตาทิมมอ	อ.สายบุรี จ.ปัตตานี
๒๘.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพวัดสำเภาเขย	อ.ปานาเระ จ.ปัตตานี
๒๙.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพวัดสุนันทาราม (วัดบ้านน้ำดำ)	อ.หนองจิก จ.ปัตตานี
๓๐.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพวัดทรายขาว (บ้านทรายขาว)	อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี
๓๑.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านตรัง	อ.มายอ จ.ปัตตานี
๓๒.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านท่านหญิงกิ่ง	อ.วิภาวดี จ.สุราษฎร์ธานี
๓๓.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านเขี้ยวหลาน	อ.บ้านตาขุน จ.สุราษฎร์ธานี
๓๔.	ศูนย์ศิลปาชีพบ้านเนินธัมมัง	อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช
๓๕.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านตรอกแค	อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช
๓๖.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านหัวป่าเขี้ยว	อ.ควนขนุน จ.พัทลุง
๓๗.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านอาพัต(วัดเขียนบางแก้ว)	อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง
๓๘.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพวัดสิริบุญณาราม(วัดลำพะยา)	อ.เมืองยะลา จ.ยะลา
๓๙.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านบालะ	อ.กาบัง จ.ยะลา
๔๐.	โครงการส่งเสริมศิลปาชีพคลองหอยโข่ง	อ.คลองหอยโข่ง จ.สงขลา
๔๑.	ศาลารวมใจวัดพระพุทธ	หมู่บ้านวัดพระพุทธ หมู่ที่ ๓ ต.พร่อน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส
๔๒.	ศาลารวมใจวัดสารวัน	หมู่บ้านลุดง (สารวัน) หมู่ที่ ๒ ต.ไทรทอง อ.ไม้แก่น จ.ปัตตานี

ด้านสาธารณสุข

โครงการจัดการน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ปี ๒๕๖๗

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณแก่กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ดำเนินโครงการพัฒนาและยกระดับการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคและสุขาภิบาลอาหารของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ประจำปี ๒๕๖๗ ในวงเงิน ๔,๐๑๗,๕๗๖ บาท (สี่ล้านหนึ่งหมื่นเจ็ดพันห้าร้อยเจ็ดสิบบาทถ้วน) โดยเป็นโครงการที่ดำเนินงานสนองพระราชดำริ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหา น้ำดื่มให้แก่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๑๒๐ แห่ง โดยมีรายละเอียดกิจกรรม ดังนี้

ลำดับที่	แผนงาน/กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)
๑	อบรมพัฒนาศักยภาพของนายตำรวจนิเทศ และครู ตชด. (ครูแม่ไก่) ด้านการจัดการคุณภาพน้ำบริโภค ๔ ภาค	๑,๐๗๓,๐๐๐.๐๐
๒	จัดซื้อวัสดุวิทยาศาสตร์เพื่อการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำอุปโภค - บริโภค และสุขาภิบาลอาหารโรงครัว โรงอาหารของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน	๔๔๖,๗๕๐.๐๐
๓	จัดซื้อสารเคมี วัสดุอุปกรณ์ ใส้กรองน้ำ สารกรองน้ำ เมมเบรน หลอด UV สำหรับผลิตน้ำบริโภค	๒,๓๙๗,๘๒๖.๐๐
๔	ค่าจ้างบรรจุ พร้อมอุปกรณ์ รวมค่าแรง	๑๐๐,๐๐๐.๐๐
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น		๔,๐๑๗,๕๗๖.๐๐

จากการติดตามการดำเนินงานโครงการพัฒนาและยกระดับการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคและสุขาภิบาลอาหารของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ประจำปี ๒๕๖๗ ในส่วนของกิจกรรมอบรมพัฒนาศักยภาพของนายตำรวจนิเทศ และครู ตชด. (ครูแม่ไก่) ด้านการจัดการคุณภาพน้ำบริโภค ๔ ภาค จำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ การอบรมพัฒนาศักยภาพการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน รุ่นที่ ๑ ภาคตะวันออก - กลาง (บก.ตชด.ภาค ๑) วันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๗ ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านย่านซื่อ ตำบลกุกยบุรี อำเภอกุกยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีผู้เข้าอบรมทั้งสิ้นจำนวน ๓๙ คน โดยได้ร่วมกิจกรรมการฝึกปฏิบัติจำนวน ๓ ฐาน ได้แก่ ฐานบ่อบาดาล หอถังสูง ถังกรองสนิมเหล็ก ฐานบ้านน้ำดื่ม และฐานการตรวจคุณภาพน้ำ โดยมีวิทยากรจากกรมอนามัยและวิทยากรจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลให้ความรู้และคำแนะนำในการฝึกปฏิบัติอย่างถูกวิธี ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่รับผิดชอบต่อไป

จากการสังเกตพบว่า การใช้น้ำของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเป็นปัจจัยสำคัญของการดูแลรักษาอุปกรณ์ที่มีอย่างถูกต้อง จำเป็นต้องใช้ผู้มีความรู้ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ จึงควรมีการตรวจสอบสภาพอุปกรณ์เครื่องมือพร้อมทั้งดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาจัดทำฐานข้อมูลการใช้น้ำและอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ได้หารือกับ พล.ต.ต. กัญชล อินทราราม รองผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลการใช้น้ำและอุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อจะได้ร่วมกันวางแผนต่อไป

ครั้งที่ ๒ การอบรมพัฒนาศักยภาพการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนรุ่นที่ ๒ ภาคเหนือ (บก.ตชด.ภาค ๓๓) ระหว่างวันที่ ๑๗ – ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๗ ณ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๓ ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีนายแพทย์ อรรถพล แก้วสัมฤทธิ์ รองอธิบดีกรมอนามัย เป็นประธานเปิดการอบรม มีผู้เข้าอบรมจำนวนทั้งสิ้น ๒๖ คน โดยได้เข้าร่วมกิจกรรมในการฝึกอบรมภาคทฤษฎี ประกอบด้วย กรมทรัพยากรน้ำบาดาล บรรยายในหัวข้อระบบประปาบาดาลและการซ่อมบำรุง และเรื่องระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่มและการบำรุงรักษา กรมทรัพยากรน้ำ บรรยายในหัวข้อโครงสร้างการบำรุงรักษา และการซ่อมบำรุงระบบทรายกรองช้า การล้างย้อนระบบ และการล้างสารกรอง เนื่องจากเป็นวิธีการกรองที่เหมาะสมกับการจัดการคุณภาพน้ำดื่มบนพื้นที่สูง นอกจากนี้จะเป็นระบบกรองน้ำประปาที่ใช้กันมาแล้วกว่า ๑๐๐ ปี ยังสามารถกรองเชื้อโรคออกจากน้ำได้โดยใช้ทรายธรรมชาติเพียงอย่างเดียว และการบรรยายในหัวข้อการตรวจสอบคุณภาพน้ำบริโภค และการแก้ปัญหาคุณภาพน้ำ โดยกรมอนามัย

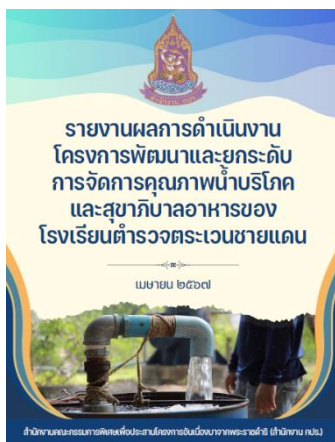

การนี้ กกว. ได้ติดตามหอดังสูงและเครื่องกรองน้ำ ของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๓ พบว่าไม่สามารถใช้งานได้เนื่องจากปริมาณน้ำไม่เพียงพอ และอุปกรณ์ใช้งานไม่ได้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ อีกทั้งต้องใช้อุปกรณ์และเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน ซึ่งกรมทรัพยากรน้ำบาดาล รับทราบปัญหาและกำลังหาทางแก้ไขต่อไป

ครั้งที่ ๓ การอบรมพัฒนาศักยภาพการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน รุ่นที่ ๔ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (บก.ตชด.ภาค ๒๒) ระหว่างวันที่ ๒-๖ เมษายน ๒๕๖๗ โดยมี พล.ต.ต. กัญชล อินทราราม รองผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นประธานเปิดการอบรม มีผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน ๒๓ คน ณ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนศาสตราจารย์ดอกเตอร์ เนวิน สคริมซอร์ บ้านเจริญชัย ตำบลคอแลน อำเภอบุณฑริก จังหวัดอุบลราชธานี

จากการติดตามการอบรมฯ ทั้ง ๓ ครั้ง พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความสนใจ และให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี มีการซักถามวิทยากรและจะนำองค์ความรู้ และทักษะด้านการบริหารจัดการระบบผลิตน้ำ การตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำไปปรับใช้ในการนิเทศ ให้คำปรึกษา และร่วมพัฒนาระบบผลิตน้ำบริโภคกับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนต่อไป

ในการนี้ สำนักงาน กปร. ได้จัดทำรายงานทูลเกล้าฯ ถวายรายงานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อทรงทราบข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาและยกระดับการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคและสุขาภิบาลอาหารของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ประจำปี ๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗ ซึ่งราชเลขานุการในพระองค์ฯ ได้นำเอกสารรายงานทูลเกล้าฯ ถวายให้ทรงทราบแล้ว เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗

นอกจากนี้ กรมอนามัยได้มีหนังสือแจ้งขอปรับแผนงานโครงการพัฒนาและยกระดับการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคและสุขาภิบาลอาหารของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ประจำปี ๒๕๖๗ งบประมาณมายังสำนักงาน กปร. จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

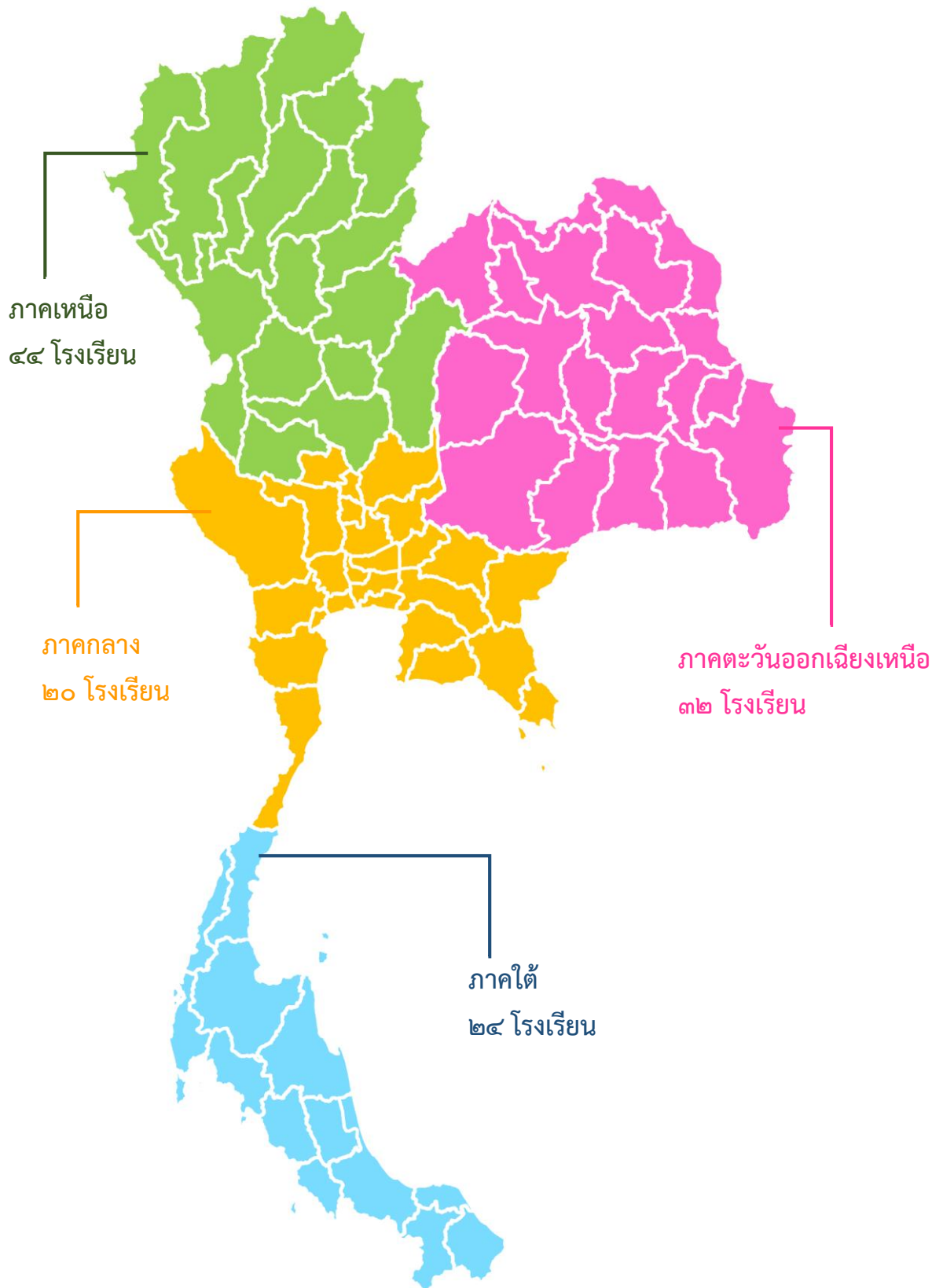
เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗ กรมอนามัยขอปรับแผนงานโครงการ โดยขอเพิ่มกลุ่มเป้าหมายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจำนวน ๑๑ แห่ง กิจกรรมจัดซื้อสารเคมี วัสดุ อุปกรณ์ ใส้กรองน้ำ สารกรองน้ำ เมมเบรน หลอด UV สำหรับผลิตน้ำบริโภค เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการผลิตน้ำดื่ม และส่งเสริมให้โรงเรียนเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดในปริมาณที่เพียงพอมากขึ้น

เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗ การนำเงินเหลือจ่ายจากกิจกรรมต่าง ๆ มาใช้จัดอบรมพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคให้แก่ครู ตชด. มีองค์ความรู้ในการบริหารจัดการระบบผลิตน้ำ สามารถดูแลบำรุงรักษา แก้ไขปัญหา และส่งเสริมให้โรงเรียนเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดในปริมาณที่เพียงพอมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๗ ที่ผ่านมา กองกิจกรรมพิเศษและวิเทศสัมพันธ์ได้จัดประชุมการดำเนินงานโครงการจัดการน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ โดยมีนายวิกรม คัยนันท์ รองเลขาธิการ กปร. เป็นประธานการประชุม โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานเข้าร่วมประชุมฯ ประกอบด้วย พ.ต.ท.หญิง เสาวนีย์ เรืองสุภาภิชชาติ ผู้แทนกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน นางสุธิดา อุทะพันธ์ ผู้แทนกรมอนามัย นายสันฐิต พิรานนท์ ผู้แทนกรมชลประทาน และนางสาวกนกวรรณ กลิ่นรอง ผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องร่วมประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงานและกำหนดแนวทางในการดำเนินงานโครงการจัดการน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตามแนวพระราชดำริ ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รวมถึงรวบรวมพระราชดำริที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อจัดทำฐานข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริได้อย่างครบถ้วนยิ่งขึ้น

ภาพแสดงจำนวนและงบประมาณโครงการพัฒนาและยกระดับการจัดการคุณภาพน้ำบริโภค และสุขาภิบาลอาหารของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ประจำปี ๒๕๖๗

ภาคผนวก

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในเขตพื้นที่ไม่ระบุภาค
ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กปร. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

ลำดับ	ชื่อโครงการ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	งบประมาณที่ได้รับ การสนับสนุน (บาท)	งวดที่ / วันที่นายกฯ อนุมัติ
โครงการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 4 โครงการ				
พระราชดำริตรง				
๑	โครงการครูป่าไม้ สนองพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๖,๐๗๔,๘๐๐	งวดที่ ๒ ๗ ก.พ. ๖๗
๒	โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้ หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	กรมป่าไม้ ศูนย์ศึกษา การพัฒนาภูพานฯ	๓๖,๕๗๗,๑๘๓	งวดที่ ๒ ๗ ก.พ. ๖๗ และ งวดที่ ๔ ๗ มิ.ย. ๖๗
โครงการพัฒนาด้านส่งเสริมอาชีพ จำนวน 1 โครงการ				
พระราชดำริตรง				
๓	โครงการศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระบรมราช ชนนีพันปีหลวง	มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์	๓๒๐,๐๐๐,๐๐๐	งวดที่ ๕
โครงการพัฒนาด้านสาธารณสุข จำนวน 1 โครงการ				
พระราชดำริตรง				
๔	โครงการพัฒนาและยกระดับการจัดการ คุณภาพน้ำบริโภคและสุขาภิบาลอาหาร ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ประจำปี ๒๕๖๗	กรมอนามัย	๔,๐๑๗,๕๗๖	งวดที่ ๑ ๒๔ ม.ค. ๖๗
รวมทั้งสิ้น ๔ โครงการ			๓๖๖,๖๖๙,๕๕๙	บาท

